

Minister Rozwoju Regionalnego

**Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007- 2013
Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach
Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007- 2013**

(ZATWIERDZAM)

***Grażyna Gęsicka
Minister Rozwoju
Regionalnego***

Warszawa, 12 października 2007 r.

SPIS TREŚCI

1. ROZDZIAŁ 1 - PODSTAWA PRAWNA.....	6
1.1 PODROZDZIAŁ 1 - AKTY PRAWNE I DOKUMENTY REGULUJĄCE ZAGADNIENIE KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW W ODNIESIENIU DO PO RPW.....	6
2. ROZDZIAŁ 2 – ZAKRES WYTYCZNYCH.....	7
2.1 PODROZDZIAŁ 1 - CEL WYTYCZNYCH.....	7
2.2 PODROZDZIAŁ 2 - ADRESACI WYTYCZNYCH.....	7
3. ROZDZIAŁ 3 – SŁOWNICZEK POJĘĆ.....	8
4. ROZDZIAŁ 4 – SKRÓTY WYSTĘPUJĄCE W WYTYCZNYCH.....	11
5. ROZDZIAŁ 5 - KWALIFIKOWALNOŚĆ PROJEKTU A KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW W RAMACH PO RPW.....	12
5.1 PODROZDZIAŁ 1 – KWALIFIKOWALNOŚĆ PROJEKTU I JEGO OCENA. TRWAŁOŚĆ PROJEKTU ...	12
5.1.1 Sekcja 1 – Kwalifikowalność projektu i jego ocena.....	12
5.1.2 Sekcja 2 – Trwałość projektu	13
5.2 PODROZDZIAŁ 2 – KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW	13
5.2.1 Sekcja 1 – Kwoty zatrzymane	14
5.2.2 Sekcja 2 – Kary umowne	15
6. ROZDZIAŁ 6 OGÓLNE WARUNKI KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW W RAMACH PO RPW.....	16
6. 1 PODROZDZIAŁ 1 - HORYZONT CZASOWY KWALIFIKOWALNOŚCI	16
6.1.1 – Sekcja 1 - Pojęcie i ramy okresu kwalifikowania wydatków w ramach PO RPW	16
6. 2 PODROZDZIAŁ 2 – PROCEDURA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH.....	16
6. 3 PODROZDZIAŁ 3 – POMOC PUBLICZNA	17
6.4 PODROZDZIAŁ 4 - WYDATKI FAKTYCZNIE PONIESIONE ORAZ KOSZTY NIE WIAŻĄCE SIĘ Z PRZEPLÝWEM ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH.....	17
6.4.1 – Sekcja 1 Wkład niepieniężny	18
6.5 PODROZDZIAŁ 5 – DOKUMENTOWANIE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	19
6.6 PODROZDZIAŁ 6 – ZAKAZ PODWÓJNEGO FINANSOWANIA	19
6.7 PODROZDZIAŁ 7 - ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI PRAWA POLSKIEGO I WSPÓLNOTOWEGO.....	20
6.8 PODROZDZIAŁ 8 - PODMIOT DOKONUJĄCY WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH.....	21
6.8.1 – Sekcja 1 Kwalifikowalność wydatków w przypadku, gdy Beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rachunek podwykonawców.....	22

6.8.2 – Sekcja 2 Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez Wykonawcę cesji płatności na rzecz instytucji finansowej.....	22
6.8.3 – Sekcja 3 Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez Wykonawcę cesji płatności na rzecz podwykonawcy	22
6.8.4 – Sekcja 4 Kwalifikowalność wydatków poniesionych na rachunek wskazany przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego.....	23
6. 9 PODROZDZIAŁ 9 - OCENA KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKU W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU	23
6.10 PODROZDZIAŁ 10 - PROJEKTY GENERUJĄCE DOCHÓD	24
6.11 PODROZDZIAŁ 11 - ZMIANY ZAKRESU PROJEKTÓW	25
7. ROZDZIAŁ 7 - SZCZEGÓŁOWE WARUNKI DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW W RAMACH PO RPW.....	26
7.1 PODROZDZIAŁ 1 - WYDATKI ZWIĄZANE Z PRZYGOTOWANIEM NIEZBĘDNEJ DOKUMENTACJI NA POTRZEBY PROJEKTU	26
7.2 PODROZDZIAŁ 2 - WYDATKI ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM I REALIZACJĄ PROJEKTU	27
7.2.1 Sekcja 1- Koszty ogólne	27
7.2.2 Sekcja 2 - Koszty osobowe	28
7.2.3 Sekcja 3 – Wydatki związane z zakupem i instalacją informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie	28
7. 3 PODROZDZIAŁ 3 - ZAKUP NIERUCHOMOŚCI	29
7.3.1 Sekcja 1- Zakup nieruchomości niezabudowanej.....	29
7.3.2 Sekcja 2 - Zakup nieruchomości zabudowanej	30
7.3.3 Sekcja 3 – Wydatki związane z zakupem nieruchomości.....	31
7.3.4 Sekcja 4 – Metoda obliczania kosztu kwalifikowalnego nieruchomości niezabudowanej.....	32
7.4 PODROZDZIAŁ 4 – ROBOTY BUDOWLANE	32
7.4.1 Sekcja 1 – Inspektor nadzoru.....	33
7.4.2 Sekcja 2 – Nadzór autorski	34
7.5 PODROZDZIAŁ 5 – ZAKUP SPRZĘTU I WYPOSAŻENIE	34
7.5.1 Sekcja 1 – Zakup środków trwałych stanowiących część wydatków inwestycyjnych	34
7.5.2 Sekcja 2 – Zakup środków trwałych przeznaczonych do użytku na czas realizacji projektu.....	34
7.5.3 Sekcja 3 – Przenośne środki trwałe stanowiące część wydatków inwestycyjnych..	35
7.5.4 Sekcja 4 – Zakup sprzętu używanego.....	35
7.5.5 Sekcja 5 – Inne koszty związane z zakupem sprzętu i wyposażenia.....	36
7.6 PODROZDZIAŁ 6 – AMORTYZACJA	36

7.7 PODROZDZIAŁ 7 – LEASING I INNE TECHNIKI FINANSOWANIA NIE POWODUJĄCE NATYCHMIASTOWEGO PRZENIESIENIA PRAWA WŁASNOŚCI.....	36
7.7.1 Sekcja 1 – Leasing.....	37
7.7.1.1 Podsekcja 1 – Warunki współfinansowania leasingu na rzecz Leasingobiorcy (korzystającego)	37
7.7.1.2 Podsekcja 2 – Leasing finansowy	37
7.7.1.3 Podsekcja 3 – Leasing operacyjny	38
7.7.2 Sekcja 2 – Inne techniki finansowania nie powodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności.....	39
7.8 PODROZDZIAŁ 8 – PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT) I INNE PODATKI ORAZ OPŁATY ...	39
7.8.1 Sekcja 1 – Podatek od towarów i usług (VAT).....	39
7.8.2 Sekcja 2 – Podatki bezpośrednie i składki na ubezpieczenie społeczne	40
7.9 PODROZDZIAŁ 9 – NIEZBĘDNE OPŁATY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ PROJEKTU	40
7.9.1 Sekcja 1 – Opłaty finansowe.....	40
7.9.2 Sekcja 2 – Opłaty ubezpieczeniowe ponoszone przez Beneficjenta	41
7.9.3 Sekcja 3 – Wydatki poniesione na doradztwo	41
7.9.4 Sekcja 4 – Opłaty związane z zakupem i wykorzystaniem wartości niematerialnych i prawnych	41
7.9.5 Sekcja 5 – Opłaty administracyjne	41
7.9.5.1 Podsekcja 1 – Opłata w ramach wycinki drzew i krzewów.....	42
7.9.5.2 Podsekcja 2 – Opłata za wyłączenie gruntu z produkcji leśnej lub rolnej.....	42
7.9.5.3 Podsekcja 3 – Opłaty związane z zajęciem pasa drogowego	42
7.9.5.4 Podsekcja 4 – Wydatki związane z odtworzeniem nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót	42
7.9.6 Sekcja 6 – Odszkodowania.....	43
7.9.7 Sekcja 7 – Wydatki związane z prowadzeniem wyodrębnionej ewidencji księgowej	43
7.10 PODROZDZIAŁ 10 – KOSZTY DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH.....	43
7.11 PODROZDZIAŁ 11 – WYDATKI ZWIĄZANE Z DZIAŁANAMI KOMPENSACYJNYMI W PRZYPADKU PROJEKTU REALIZOWANEGO NA TERENIE CENNYM PRZYRODNICZO, W TYM NA OBSZARACH SIECI NATURA 2000	44
7.12 PODROZDZIAŁ 12 – POMOC TECHNICZNA DLA INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE PO RPW	44
8. ROZDZIAŁ 8 – WYKAZ WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ OSI PRIORYTETOWYCH PO RPW.....	45
8.1 PODROZDZIAŁ 1 – OŚ PRIORYTETOWA 1: NOWOCZESNA GOSPODARKA.....	45

8.2 PODROZDZIAŁ 2 – OŚ PRIORYTETOWA 2: INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO.....	49
8.3 PODROZDZIAŁ 3 – OŚ PRIORYTETOWA 3: WOJEWÓDZKIE OŚRODKI WZROSTU.....	50
8.4 PODROZDZIAŁ 4 – OŚ PRIORYTETOWA 4: INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA.....	52
8.5 PODROZDZIAŁ 5 – OŚ PRIORYTETOWA 5: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO OPARTEGO O WARUNKI NATURALNE	53
8.6 PODROZDZIAŁ 6 – OŚ PRIORYTETOWA 6: POMOC TECHNICZNA	54
<i>9. ROZDZIAŁ 9 – WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE.....</i>	<i>57</i>
9.1 PODROZDZIAŁ 1 – WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE NA MOCY ROZPORZĄDZEŃ WE	57
9.2 PODROZDZIAŁ 2 – WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE W RAMACH PO RPW	57
<i>ZAŁĄCZNIK WZÓR OŚWIADCZENIA O KWALIFIKOWALNOŚCI VAT</i>	<i>59</i>

1. Rozdział 1 - Podstawa prawna

Niniejsze wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej zostały wydane na podstawie postanowień art. 26 ust. 1. pkt 6. oraz art. 35 ust. 3 pkt 11 *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.).

1.1 Podrozdział 1 - Akty prawne i dokumenty regulujące zagadnienie kwalifikowalności wydatków w odniesieniu do PO RPW

- 1) Kwestię kwalifikowania wydatków w odniesieniu do Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013 zwanego dalej „PO RPW” regulują następujące akty prawne i dokumenty:
 - a) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31. 07. 2006 r.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1083/2006”;
 - b) Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31. 07. 2006 r.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1080/2006”;
 - c) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE L 371 z 27 . 12. 2006r.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1828/2006”;
 - d) ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.);
 - e) Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej przyjęty przez Radę Ministrów i Komisję Europejską;
 - f) Szczegółowy opis osi priorytetowych PO RPW;
 - g) Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 oraz
 - h) Niniejsze wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO RPW.

2. Rozdział 2 – Zakres Wytocznych

- 1) Niniejsze Wytoczne określają zasady ponoszenia wydatków przez Beneficjenta – zarówno w ramach współfinansowania krajowego jak i ze środków wspólnotowych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zasady określone w niniejszych Wytocznych obowiązują w ramach wszystkich priorytetów PO RPW i żadna z Instytucji zaangażowanych w realizację PO RPW nie ma prawa ich ograniczać, chyba że Wytoczne tak stanowią.
- 2) Wytoczne należy stosować, opierając się zarówno na aktach prawa wspólnotowego jak i prawa krajowego.

2.1 Podrozdział 1 - Cel Wytocznych

- 1) Celem Wytocznych jest:
 - a) określenie zasad dotyczących kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach PO RPW;
 - b) ułatwienie podejmowania decyzji Instytucjom uczestniczącym w realizacji PO RPW w sprawie kwalifikowalności wydatków.

2.2 Podrozdział 2 - Adresaci Wytocznych

- 1) Adresatami Wytocznych są głównie Instytucje zaangażowane w zarządzanie i realizację PO RPW oraz Beneficjenci realizujący projekty w ramach PO RPW.

3. Rozdział 3 – Słowniczek pojęć

Beneficjent – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizującą projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu (vide art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju);

Instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie projektu – instrumenty finansowe, które są uruchamiane przez Beneficjenta w wybranej formie wskazanej w umowie o dofinansowanie projektu, celem zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy przez Beneficjenta;

Institucja Zarządzająca – w przypadku PO RPW minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego;

Institucja Pośrednicząca – organ administracji publicznej lub inna jednostka sektora finansów publicznych, której została powierzona, w drodze porozumienia zawartego z Instytucją Zarządzającą, część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego. W przypadku PO RPW Instytucją Pośredniczącą jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;

JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions) - wspólna inicjatywa wsparcia projektów w regionach europejskich, zainicjowana przez Komisję Europejską, przy pomocy Europejskiego Banku Inwestycyjnego i współudziale Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, mająca na celu lepsze przygotowanie dużych projektów współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji małych i średnich przedsiębiorstw Dz.U. L 124 z 20.5.2003, str. 36);

Nieruchomość niezabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych;

Nieruchomość zabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki, budowle, obiekty małej architektury, jeżeli są trwale związane z gruntem;

Okres referencyjny – horyzont czasowy, w którym rozpatruje się inwestycję na okoliczność wystąpienia dochodu netto;

Okres realizacji projektu – przedział czasu, w jakim realizowane jest przedsięwzięcie w ramach programu operacyjnego;

Oś priorytetowa – jeden z priorytetów zawarty w programie operacyjnym, obejmujący grupę powiązanych ze sobą operacji posiadających określone mierzalne cele;

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007 - 2013 – jeden z instrumentów polityki regionalnej, stanowiący dodatkowy element wsparcia za pomocą środków z funduszy strukturalnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013, mający na celu realizację wyodrębnionych działań stymulujących rozwój ekonomiczny i społeczny 5 województw Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego);

Program pomocowy – program określający zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach programu operacyjnego na podstawie umowy o dofinansowanie projektu. Projekt może być realizowany etapami, stanowiącymi spójną merytorycznie całość, w wyniku których tworzone są konkretne produkty;

Projekt generujący dochód – w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006;

Rozpoczęcie realizacji projektu (w przypadku pomocy publicznej) – podjęcie prac budowlanych lub pierwsze zobowiązanie wnioskodawcy do zamówienia urządzeń. **Nie stanowią** rozpoczęcia realizacji projektu czynności podejmowane w ramach działań przygotowawczych (np. wstępne studia wykonalności, studia wykonalności, analizy techniczne, finansowe, ekonomiczne, usługi doradcze związane z inwestycją);

Rozpoczęcie realizacji projektu (w przypadku nie wystąpienia pomocy publicznej) – podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu, w szczególności podjęcie prac budowlanych lub pierwsze zobowiązanie wnioskodawcy do zamówienia urządzeń czy usług, które wiążą się z poniesieniem wydatków;

Studium wykonalności – jest analizą o charakterze ekonomicznym, technicznym, społecznym i instytucjonalnym mającą na celu zbadanie wykonalności projektu oraz ocenę skutków inwestycji w kontekście postawionych celów;

Środek trwały na stałe zainstalowany w projekcie – środek trwały, którego użycie do innych zadań niż te założone w projekcie grozi niezrealizowaniem celu projektu;

Umowa o dofinansowanie projektu - umowa zawarta z Beneficjentem, na podstawie której Beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach PO RPW;

Wkład niepieniężny – wkład do projektu w postaci dóbr trwałych takich jak nieruchomości oraz usługi, za które nie dokonano płatności;

Wniosek o dofinansowanie – wniosek składany przez ubiegającego się o dofinansowanie na realizację projektu w ramach PO RPW;

Wstępne studium wykonalności – jest materiałem decyzyjnym dla inwestora, opisującym alternatywne sposoby realizacji projektu. Pozwala ono na odrzucenie nieefektywnych wariantów realizacji inwestycji (w oparciu o parametry finansowe, techniczne, lokalizacyjne, społeczne, itp.). Stanowi ono pierwszy etap optymalizacji decyzji inwestycyjnej;

Wydatek kwalifikowalny – wydatek lub koszt poniesiony przez Beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach PO RPW, zgodnie z zasadami obowiązującymi w *Wytycznych*, który kwalifikuje się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację PO RPW w trybie określonym w umowie o dofinansowanie projektu;

Wydatek niekwalifikowalny – wydatek lub koszt nie kwalifikujący się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację PO RPW;

Wyłączenie blokowe – pomoc publiczna, której nie dotyczy obowiązek notyfikacji, zgodnie z rozporządzeniami Komisji wydanymi na podstawie art. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998r. dotyczącego stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.Urz.WE L 142 z 14.05.1998);

Zakończenie realizacji projektu – dzień złożenia przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową.

4. Rozdział 4 – Skróty występujące w Wytocznych

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

EFS – Europejski Fundusz Społeczny;

IP – Instytucja Pośrednicząca;

IZ – Instytucja Zarządzająca;

KE – Komisja Europejska;

KM – Komitet Monitorujący;

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej;

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa;

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;

PO RPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007 - 2013;

Pzp – Prawo zamówień publicznych.

5. Rozdział 5 - Kwalifikowalność projektu a kwalifikowalność wydatków w ramach PO RPW

Omawiając zagadnienie kwalifikowalności należy przede wszystkim odróżnić pojęcie **kwalifikowalności projektów** od **kwalifikowalności wydatków** poniesionych w ramach realizacji projektów.

5.1 Podrozdział 1 – Kwalifikowalność projektu i jego ocena. Trwałość projektu

5.1.1 Sekcja 1 – Kwalifikowalność projektu i jego ocena

- 1) PO RPW finansowany jest z EFRR, co oznacza, że wydatki muszą być, co do zasady, zgodne z przepisami odnoszącymi się do EFRR. Jednakże, przewiduje się możliwość wystąpienia zasady elastyczności (**ang. cross-financingu**), umożliwiającej kwalifikowanie w ramach PO RPW kategorii wydatków podlegających kwalifikowaniu w ramach EFS¹.
- 2) Projekt realizowany w ramach PO RPW, współfinansowany ze środków EFRR jest kwalifikowalny, jeśli spełnia następujące warunki ogólne:
 - a) jest zgodny z politykami wspólnotowymi (m. in.: w zakresie: konkurencji, udzielania zamówień publicznych, ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego, równego traktowania kobiet i mężczyzn);
 - b) jest zgodny z wymogami i obszarami wsparcia EFRR, określonymi w:
 - i. Rozporządzeniu nr 1083/2006;
 - ii. Rozporządzeniu nr 1080/2006;
 - iii. Rozporządzeniu nr 1828/2006;
 - c) jest spójny z zatwierdzonym PO RPW;
 - d) jest spójny ze Szczegółowym opisem osi priorytetowych PO RPW;
 - e) jest realizowany w regionie bądź regionach wskazanych w programie, tj. w województwach: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, podkarpackim, świętokrzyskim²;
 - f) jest zgodny z Krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007 – 2013;
 - g) jest zgodny z kryteriami wyboru projektów zatwierdzonymi przez KM.
- 3) Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie naboru projektów do Indyktywne Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych i polega

¹ Zasada elastyczności ma zastosowanie do Osi priorytetowej Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego. Wartość tego rodzaju wydatków nie może stanowić więcej niż 10% finansowania wspólnotowego dla Osi.

² Z wyłączeniem projektów realizowanych w ramach wybranych działań Osi Priorytetowych: Nowoczesna gospodarka, Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne, Pomoc techniczna.

na sprawdzeniu, czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot współfinansowania w ramach PO RPW (tzn. czy jest zgodny z dokumentem programowym, czy przyczynia się do realizacji celów danego działania).

5.1.2 Sekcja 2 – Trwałość projektu

- 1) Co do zasady, projekt realizowany w ramach PO RPW, z zastrzeżeniem pkt 5 niniejszej Sekcji, musi zachować **trwałość** przez okres **pięciu lat** od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, z uwzględnieniem art. 88 rozporządzenia nr 1083/2006.
- 2) Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako nie poddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji, tj.:
 - a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu albo powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny
oraz
 - b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo zaprzestania działalności produkcyjnej lub innej, dla której infrastruktura została przeznaczona.
- 3) Poddanie projektu znaczącej modyfikacji oznacza **jednoczesne** spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a pkt 2 i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b pkt 2.
- 4) Nie stanowi naruszenia trwałości projektu sprzedaż terenów inwestorom w przypadku realizacji projektów mających na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie terenów), pod warunkiem, że elementy infrastruktury uzbrojonego terenu pozostaną własnością Beneficjenta.
- 5) W przypadku projektów realizowanych w ramach PO RPW mających na celu utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy stworzonych przez MŚP, okres o którym mowa w pkt 1), wynosi 3 lata od daty zakończenia realizacji projektu.
- 6) Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom, będą objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 98-102 Rozporządzenia nr 1083/2006.

5.2 Podrozdział 2 – Kwalifikowalność wydatków

- 1) W ramach określania kwalifikowalności wydatków, ponoszonych w projektach wyodrębnia się ich dwa rodzaje:
 - a) wydatki kwalifikowalne, których odpowiednia część zostanie zrefundowana,
 - b) wydatki niekwalifikowalne, które nie zostaną zrefundowane.

- 2) Fakt, iż dany projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach PO RPW, nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas realizacji tego projektu będą uznane za kwalifikowalne. Wysokość planowanych wydatków kwalifikowalnych zostaje określona w umowie o dofinansowanie projektu, jak również poziom dofinansowania, stanowiący odpowiednią część wydatków kwalifikowalnych.
- 3) Projektodawcy powinni, w ramach przygotowywanych projektów, określić zarówno wydatki kwalifikowalne jak również wydatki niekwalifikowalne.
- 4) Dany wydatek może zostać uznany za kwalifikowalny, gdy spełnia jednocześnie wszystkie niżej wymienione warunki:
 - a) został faktycznie poniesiony w ramach projektu, realizowanego na mocy decyzji IZ PO RPW/IP PO RPW;
 - b) jest niezbędny dla realizacji projektu, tzn. jest to wydatek, bez którego projekt nie mógłby zostać zrealizowany;
 - c) jest racjonalny i efektywny, stanowiący optymalny pod względem ekonomicznym i technicznym sposób wdrożenia i realizacji projektu;
 - d) jest rzetelnie udokumentowany i możliwy do zweryfikowania na podstawie dowodów księgowych;
 - e) jest spójny z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, Krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 oraz niniejszymi *Wytycznymi*.
- 5) Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie jego zgodności z obowiązującymi przepisami. Oceny takiej dokonuje się zarówno na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas realizacji projektu, o czym traktuje pkt 6.9 niniejszych *Wytycznych*.

5.2.1 Sekcja 1 – Kwoty zatrzymane

W przypadku, gdy Beneficjent nie opłacił faktury w pełnej wysokości ze względu na pomniejszenie kwoty zawartej na fakturze o kwotę wskazaną w umowie jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy, wysokość kwoty zatrzymanej **nie stanowi wydatku kwalifikowalnego**. Kwota zatrzymana, będzie mogła zostać uznana za wydatek kwalifikowalny dopiero wówczas, gdy kwota ta zostanie przekazana na konto wykonawcy w okresie realizacji projektu, mieszczącego się w okresie kwalifikowalności wydatków przewidzianego dla PO RPW, o którym mowa w pkt 6.1.1.

Jednakże, w związku z faktem iż okres gwarancji, po którym nastąpiłaby wypłata kwoty zatrzymanej, może przekroczyć końcową datę kwalifikowalności wydatków, Beneficjent może podjąć działania mające na celu przyspieszenie terminu zwrotu kwot zatrzymanych, np. poprzez wniesienie zabezpieczenia w postaci gwarancji instytucji finansowej zgodnie z przepisami Pzp lub takie ustanowienie terminu zwrotu kwoty zatrzymanej, aby wydatek związany ze zwrotem kwoty zatrzymanej mógł być uznany za wydatek kwalifikowalny, tzn. dokonany przed końcową datą ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, określoną w umowie o dofinansowanie projektu.

5.2.2 Sekcja 2 – Kary umowne

Kara umowna, zapłacona przez wykonawcę Beneficjentowi w związku z realizacją kwalifikowalnej części projektu, zmniejsza kwotę wydatków kwalifikowalnych, które będą przedstawiane do refundacji we Wniosku beneficjenta o płatność

6. Rozdział 6 Ogólne warunki kwalifikowalności wydatków w ramach PO RPW

Poniższe warunki dotyczące kwalifikowalności wydatków obowiązują w odniesieniu do wszystkich kategorii wydatków kwalifikowalnych opisanych w części szczegółowej.

6. 1 Podrozdział 1 - Horyzont czasowy kwalifikowalności

6.1.1 – Sekcja 1 - Pojęcie i ramy okresu kwalifikowania wydatków w ramach PO RPW

- 1) Pod pojęciem okresu kwalifikowania wydatków należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowalne. Wydatki poniesione poza okresem kwalifikowania wydatków nie stanowią wydatków kwalifikowalnych.
- 2) Początek okresu kwalifikowania wydatków dla PO RPW stanowi **1 stycznia 2007 r., z zastrzeżeniem reżimu pomocy publicznej (krajowej pomocy regionalnej).**
- 3) Koniec okresu kwalifikowania wydatków dla PO RPW stanowi **31 grudnia 2015 r.**
- 4) **Ostateczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu**, realizowanego w ramach PO RPW, **zostanie określony w umowie o dofinansowanie projektu zawartej z Beneficjentem.**
- 5) W odniesieniu do **krajowej pomocy regionalnej**, ramy czasowe kwalifikowalności wydatków określone są w zatwierdzonym przez KE programie pomocowym.

6. 2 Podrozdział 2 – Procedura zamówień publicznych

- 1) Wydatki muszą zostać poniesione zgodnie z zasadami Pzp, w zakresie obowiązywania ustawy.
- 2) Beneficjent jest zobowiązany do zawierania umów z wykonawcami dla zadań objętych Projektem zgodnie z przepisami Pzp w zakresie obowiązywania.
- 3) W odniesieniu do umów z wykonawcami, których przedmiotem są zamówienia, co do których przepisów Pzp nie stosuje się, Beneficjent zobowiązany jest do zawierania umów w formie pisemnej.

6. 3 Podrozdział 3 – Pomoc publiczna

- 1) W odniesieniu do programów pomocowych realizowanych w oparciu o przepisy Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz.Urz. UE L 302 z 1 01. 2006 r.) oraz Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz.Urz. UE C 54 z 4 03. 2006 r.), zgodnie z treścią pkt 38 Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007-2013 pomoc publiczna może być udzielona pod warunkiem, że wnioskodawca przed rozpoczęciem realizacji projektu (tj. przed podjęciem prac budowlanych lub pierwszym zobowiązaniem do zamówienia urządzeń) złożył wniosek o przyznanie pomocy, a IZ PO RPW / IP PO RPW potwierdziła następnie na piśmie, że projekt, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku, zasadniczo kwalifikuje się do pomocy, ponieważ spełnia kryteria określone w programie pomocowym.
- 2) W przypadku pomocy ad hoc udzielanej na podstawie *Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007-2013*, właściwa instytucja przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu, musi wydać list intencyjny w sprawie przyznania pomocy, uzależniający ją od zatwierdzenia pomocy przez KE.
- 3) **Jeśli realizacja projektu rozpocznie się zanim warunki określone w pkt 1 i pkt 2 nie zostaną spełnione, projekt w całości nie będzie kwalifikował się do pomocy, jak również w przypadku, gdy wydatki poniesiono przed dniem publikacji programu pomocowego.**
- 4) Należy podkreślić, iż poniesienie, przed rozpoczęciem realizacji projektu wydatków związanych z działaniami przygotowawczymi, które w myśl pkt 38 *Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007-2013* nie dyskwalifikują projektu inwestycyjnego, **nie jest tożsame** z możliwością automatycznego zaliczenia ich jako wydatków kwalifikujących się do objęcia pomocą. Aby wydatek mógł być kwalifikowalny musi bowiem mieścić się w katalogu wydatków kwalifikowalnych, określonym w programie pomocowym.

6.4 Podrozdział 4 - Wydatki faktycznie poniesione oraz koszty nie wiążące się z przepływem środków pieniężnych

- 1) Co do zasady, jedynie wydatek faktycznie poniesiony i udokumentowany może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny. Pod pojęciem **wydatku faktycznie poniesionego** należy rozumieć wydatek faktycznie zrealizowany w znaczeniu kasowym (jako rozchód środków pieniężnych z kasy/rachunku bankowego Beneficjenta lub innego podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych), z zastrzeżeniem pkt 4.

- 2) Za kwalifikowalne mogą być uznane jedynie wydatki poniesione za faktycznie wykonane prace/usługi/dostawy, z zastrzeżeniem dokonania zaliczki wpłaconej na rzecz Wykonawcy, o ile umowa Beneficjenta (Zamawiającego) z Wykonawcą przewiduje taką możliwość, a zaliczka została wpłacona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego wydanym na podstawie art. 208 ust.2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).
- 3) Ponowna płatność przez Beneficjenta za ten sam zakres wykonanych robót nie może zostać uznana za wydatek kwalifikowalny.
- 4) Jedynym **wyjątkiem** od zasad przedstawionych w pkt 1 są **koszty** związane z wkładem niepieniężnym lub amortyzacją, w zakresie w jakim zgodnie z *Wytocznymi* mogą być uznane za kwalifikowalne.

6.4.1 – Sekcja 1 Wkład niepieniężny

- 1) Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu przez Beneficjenta publicznego lub prywatnego, w postaci dóbr lub usług, za które nie dokonano płatności, stanowi koszt kwalifikowalny przy założeniu, że:
 - a) polega na wniesieniu nieruchomości w rozumieniu art. 46 § 1 k.c.³, urządzeń lub materiałów (surowców), ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy;
 - b) jego wartość musi zostać w niezależny sposób wyceniona oraz jeśli zaistnieje taka konieczność- zweryfikowana (np. poddana audytowi).
- 2) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości niezabudowanej lub nieruchomości zabudowanej, dodatkowo zastosowanie mają zasady określone w pkt 7.3 niniejszych Wytocznych.
- 3) W przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy, jej wartość określa się z uwzględnieniem poświęconego czasu na jej wykonanie oraz średniej stawki godzinowej lub dziennej występującej na rynku za dany rodzaj pracy.
- 4) W przypadku wniesienia przez Beneficjenta wkładu niepieniężnego do projektu, kwota dofinansowania dla projektu w ramach PO RPW nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych, pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego stanowiącego koszt kwalifikowalny.

³ Tj. części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale związane z gruntem lub części tych budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.

**Kwota dofinansowania
dla projektu
w ramach PO RPW**

wydatki kwalifikowalne – wkład niepieniężny

6.5 Podrozdział 5 – Dokumentowanie wydatków kwalifikowalnych

- 1) Beneficjent rozliczający projekt, przedstawia odpowiednie dokumenty odnoszące się do wydatków kwalifikowalnych, **faktycznie poniesionych**. Co do zasady, tymi dokumentami są otrzymane **faktury** lub **inne dokumenty księgowo o równoważnej wartości dowodowej**, w rozumieniu *Ustawy z dnia 29 września 1994 o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694, z późn. zm.)*, wraz z **wyciągami bankowymi z wyodrębnionego rachunku bankowego**, potwierdzającymi dokonanie płatności na rzecz wystawcy stosownego dokumentu.
- 2) Wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej.
- 3) Wyciąg bankowy musi zawierać nazwę Beneficjenta, nr rachunku oraz tytuł płatności.
- 4) W przypadku, gdy wyciąg bankowy nie zawiera informacji z numerem rachunku bankowego, na jaki zostały przekazane środki w ramach zapłaty za fakturę/inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej, należy **dodatkowo**, przedstawić **polecenie przelewu** wskazujące dokonanie płatności na konto wystawcy faktury/innego dokumentu księgowego o równoważnej wartości dowodowej.
- 5) Dokumentami potwierdzającymi poniesienie kosztu związanego z wkładem niepieniężnym lub amortyzacją są w szczególności dokumenty księgowo lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów i potwierdzone przez upoważnione osoby.
- 6) Bez uszczerbku dla zasad regulujących pomoc publiczną dokumenty związane z realizacją projektu powinny być przechowywane zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 90 rozporządzenia nr 1083/2006.
- 7) Faktury lub inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej powinny zawierać opisy księgowo i merytoryczne w zakresie przewidzianym odpowiednio przez ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz zalecenia instytucji dokonującej weryfikacji wniosków beneficjentów o płatność (tj. PARP).

6.6 Podrozdział 6 – Zakaz podwójnego finansowania

- 1) Niedozwolone jest zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku podwójnie ze środków publicznych – wspólnotowych i krajowych.

- 2) Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:
- a) zrefundowanie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności;
 - b) zrefundowanie podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o Ustawę z dnia 11 marca 2004 o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.);
 - c) zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej, a następnie zrefundowanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności;
 - d) otrzymanie refundacji ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności na wydatek, który wcześniej został sfinansowany z preferencyjnej pożyczki ze środków publicznych, oraz niedokonanie niezwłocznego zwrotu zrefundowanej części tej pożyczki.

6.7 Podrozdział 7 - Zgodność z przepisami prawa polskiego i wspólnotowego

- 1) Wydatki w ramach projektu muszą być poniesione i udokumentowane zgodnie z obowiązującym prawem polskim oraz prawem wspólnotowym, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności poniesionych wydatków w przepisami obowiązującymi w obszarach zamówień publicznych, ochrony środowiska, pomocy publicznej oraz rachunkowości.
- 2) W odniesieniu do prawa krajowego należy brać pod uwagę w szczególności następujące akty prawne:
 - a) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2006 r., Nr 164, poz.1163, z późn. zm.);
 - b) ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694, z późn. zm.);
 - c) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004r., Nr 54, poz. 535, z późn. zm.);
 - d) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004r., Nr 97, poz. 970 z późn. zm.);
 - e) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U z 2004 r., Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.);

- f) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004r., Nr 92 poz. 880 z późn. zm.);
- g) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz.U. z 1964r., Nr 16, poz. 93, z późn.zm.);

oraz inne nie wymienione powyżej – w zależności od przedmiotu realizowanego projektu.

- 2) Wydatki poniesione na podstawie umowy, która została zawarta z naruszeniem prawa lub zostały poniesione z naruszeniem prawa mogą zostać uznane za niekwalifikowalne w całości lub w części, w zależności od wagi tego naruszenia.

6.8 Podrozdział 8 - Podmiot dokonujący wydatków kwalifikowalnych

- 1) Podmiotem dokonującym wydatki kwalifikowalne w ramach projektu jest Beneficjent z zastrzeżeniem pkt 2.
- 2) Beneficjent może upoważnić inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w ramach realizowanego projektu, o ile dany podmiot wskazany został w umowie o dofinansowanie projektu. W takim przypadku Beneficjent dołącza do wniosku o dofinansowanie odpowiedni dokument stwierdzający fakt realizacji projektu w imieniu Beneficjenta przez inny podmiot oraz pisemne upoważnienie dla tego podmiotu do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w imieniu Beneficjenta w ramach realizowanego projektu, wskazując przy tym strukturę własności majątku wytworzonego w związku z realizacją projektu, zasady przepływów finansowych związanych z realizacją projektu oraz sposób zapewnienia trwałości projektu.
- 3) Zmiana podmiotu upoważnionego do dokonywania wydatków kwalifikowalnych może być dokonana na uzasadniony wniosek Beneficjenta, za zgodą instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie z Beneficjentem, w formie aneksu do umowy o dofinansowanie projektu. Sytuacja taka może mieć miejsce na przykład wówczas, gdy jednostka organizacyjna danego Beneficjenta faktycznie realizuje projekt, a jednostka ta nie była projektodawcą.
- 4) Niezależnie od tego, czy Beneficjent upoważni inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w jego imieniu, Beneficjent zawsze pozostaje odpowiedzialny za prawidłowość rzeczowej i finansowej realizacji projektu i odpowiada przed instytucją, z którą podpisał umowę o dofinansowanie projektu, za prawidłowość całości wydatków kwalifikowalnych, ponoszonych w ramach projektu oraz przestrzeganie zasad wynikających z niniejszych *Wytycznych*.
- 5) Bez względu na podmiot upoważniony przez Beneficjenta do realizowania projektu i dokonywania wydatków kwalifikowalnych, dofinansowanie przekazywane jest wyłącznie na rachunek bankowy Beneficjenta.

6.8.1 – Sekcja 1 Kwalifikowalność wydatków w przypadku, gdy Beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rachunek podwykonawców

- 1) Wydatki dokonane przez Beneficjenta bezpośrednio na rzecz podwykonawcy, zgodnie z postanowieniami art. 647¹ k.c, mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem obowiązujących zasad oraz jeśli Beneficjent **nie dokonał dwukrotnej/ponownej płatności za ten sam zakres wykonywanych robót.**

6.8.2 – Sekcja 2 Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez Wykonawcę cesji płatności na rzecz instytucji finansowej

- 1) Na podstawie umowy dotyczącej realizacji kontraktu w ramach projektu współfinansowanego z PO RPW, Zamawiający (beneficjent) dokonuje płatności na rzecz Wykonawcy. Jednakże Wykonawca może dokonać cesji płatności należnych lub płatności mających stać się należne na rzecz instytucji finansowej (np. towarzystwa ubezpieczeniowego) udzielającej gwarancji. W takiej sytuacji, gdy powstanie roszczenie Cesjonariusza wobec Cedenta, Zamawiający zostanie wezwany przez Cesjonariusza do dokonania zapłaty na rachunek bankowy Cesjonariusza – instytucji finansowej. W takim przypadku wydatki poniesione przez Zamawiającego poniesione na rachunek bankowy Cesjonariusza, będą uznane za kwalifikowalne (jeśli zostaną poniesione z zasadami obowiązującymi w niniejszych *Wytycznych*), mimo, iż nie zostały poniesione na rachunek bankowy Wykonawcy.

6.8.3 – Sekcja 3 Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez Wykonawcę cesji płatności na rzecz podwykonawcy

- 1) Wykonawca, **za zgodą Zamawiającego**, może dokonać cesji na rzecz podwykonawców. W takim przypadku, wydatki poniesione przez Zamawiającego (beneficjenta) na rachunek bankowy Cesjonariusza (podwykonawcy), na podstawie faktury wystawionej przez Wykonawcę będą uznane za kwalifikowalne, z zachowaniem zasad określonych w niniejszych *Wytycznych*.

6.8.4 – Sekcja 4 Kwalifikowalność wydatków poniesionych na rachunek wskazany przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego

- 1) W przypadku zajęcia płatności na rzecz Wykonawcy przez komornika wydatek poniesiony na rachunek bankowy wskazany przez komornika może być kwalifikowalny, o ile został poniesiony zgodnie z pozostałymi zasadami kwalifikowania wydatków.

6. 9 Podrozdział 9 - Ocena kwalifikowalności wydatku w trakcie realizacji projektu

- 1) Kwalifikowalność poniesionych wydatków oceniana jest w trakcie realizacji projektu, kiedy Beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność do właściwej instytucji zajmującej się weryfikacją wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli na miejscu realizacji projektu. W przypadku PO RPW instytucją tę stanowi IP (PARP).
- 2) Do wniosków o płatność Beneficjent załącza rozliczane faktury lub inne dokumenty o równoważnej wartości wraz z dowodami zapłaty, o których mowa pkt 6.5 *Wytucznych*.
- 3) Podczas weryfikacji, o której mowa w pkt 1 sprawdzeniu podlegają w szczególności następujące kwestie:
 - a) czy wydatki są bezpośrednio związane z realizowanym projektem;
 - b) czy terminy i kwoty poniesionych wydatków są skorelowane z umową o dofinansowanie projektu;
 - c) czy poniesienie wydatków nastąpiło zgodnie z zachowaniem zasad wspólnotowych oraz zgodnie z przepisami prawa polskiego;
 - d) czy wydatek został właściwie udokumentowany i niezbędny do realizacji przedłożonego projektu;
 - e) czy wydatek jest efektywny i racjonalny⁴;
 - f) czy zakres robót, za który został poniesiony wydatek, został wykonany (podczas weryfikacji wniosku o płatność weryfikacja jest dokonywana na podstawie przedstawionych przez Beneficjenta dokumentów, np. protokołu odbioru wykonanych robót/usług);
 - g) czy wydatki wynikają z umów z wykonawcami, realizującymi prace w ramach realizowanego projektu;
 - h) czy poniesione wydatki są zgodne z zasadami opisanymi w *Wytucznych*.

⁴ Efektywny i racjonalny tj. zapewniający osiągnięcie najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach i uzasadniony.

- 4) Ciężar udowodnienia, iż wydatek został poniesiony z zachowaniem osiągnięcia najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach spoczywa na Beneficjencie. W większości projektów, które będą realizowane w ramach PO RPW, wydatki będą ponoszone na podstawie umów zawieranych z zastosowaniem Pzp. W takim przypadku, istnieje domniemanie, iż zasada efektywności poniesienia wydatku zostaje zachowana.

6.10 Podrozdział 10 - Projekty generujące dochód

- 1) Wydatki kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji w okresie referencyjnym⁵.
- 2) W przypadku, gdy nie wszystkie koszty inwestycji kwalifikują się do współfinansowania, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych kosztów inwestycji.
- 3) Kalkulacja oczekiwanego dochodu netto z inwestycji dokonywana jest przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu⁶.
- 4) Szczegółowe określenie metodologii obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu, a także sposobu jego monitorowania, jest przedmiotem odrębnych wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego.
- 5) W przypadku gdy w trakcie realizacji projektu wystąpią incydentalne dochody (np. ze sprzedaży drewna, które jest wynikiem przygotowania terenu pod inwestycję), które nie zostały przewidziane w analizie finansowej dla projektu:
 - a) w przypadku, gdy koszty związane z wygenerowanymi dochodami (tj. np. koszty wycięcia drzew lub krzewów, które następnie zostaną sprzedane) stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach projektu, uzyskany dochód (rozumiany jako różnica między przychodem a kosztem związanym z uzyskaniem tego przychodu) pomniejsza wydatki kwalifikowalne w ramach projektu;
 - b) w przypadku, gdy koszty związane z wygenerowanymi dochodami nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu, uzyskany dochód nie pomniejsza wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.
- 6) Powyższych zasad nie stosuje się do projektów podlegającym zasadom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE 2006 C 321E).

⁵ Okresy referencyjne dla poszczególnych sektorów zostaną wskazane w Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.

⁶ Np. w studium wykonalności.

6.11 Podrozdział 11 - Zmiany zakresu projektów

- 1) **W przypadku projektów niebędących dużymi projektami**, zmiana zakresu projektu będzie mogła być dokonana w formie aneksu do umowy o dofinansowanie projektu. Wydatki związane z nowym lub rozszerzonym zakresem projektu ponoszone przez Beneficjenta przed podpisaniem aneksu do umowy o dofinansowanie projektu będą mogły być uznane za kwalifikowalne dopiero po podpisaniu aneksu do umowy o dofinansowanie projektu. Oznacza to, iż do czasu podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie projektu, Beneficjent będzie ponosił wydatki na własne ryzyko. Do czasu podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie projektu, który będzie obejmował nowy lub rozszerzony zakres projektu, wydatki poniesione przez Beneficjenta w związku z realizacją nowego bądź rozszerzonego zakresu projektu nie będą mogły być umieszczone we wniosku beneficjenta o płatność. Wydatki te będą mogły być uwzględnione we wniosku beneficjenta o płatność dopiero po podpisaniu stosownego aneksu do umowy o dofinansowanie projektu. W przypadku, gdy instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie z Beneficjentem nie wyrazi zgody na podpisanie aneksu w zakresie proponowanym przez Beneficjenta, Beneficjent będzie musiał pokryć wydatki związane z nowym lub rozszerzonym zakresem projektu z własnych środków.

- 2) **W przypadku dużych projektów**, zgodnie z art. 41 ust. 2 rozporządzenia nr 1083/2006, Decyzja KE będzie określała aspekt fizyczny, podstawę ustalania poziomu współfinansowania projektu oraz roczny harmonogram dla wkładu finansowego EFRR. W przypadku dużych projektów może wystąpić konieczność wprowadzenia do umowy o dofinansowanie projektu zmian:
 - a) wymagających zmiany Decyzji KE – w przypadku akceptacji wniosku o zmianę przez KE, zmiany w projekcie zostaną wprowadzone do umowy o dofinansowanie projektu w formie aneksu. Jednakże do czasu podpisania aneksu, który będzie obejmował nowy lub rozszerzony zakres projektu, wydatki poniesione przez Beneficjenta w związku z realizacją nowego bądź rozszerzonego zakresu, nie będą mogły być umieszczone we wniosku beneficjenta o płatność. W przypadku gdy KE odrzuci wniosek o zmianę Decyzji KE w zakresie proponowanym przez Beneficjenta, Beneficjent będzie musiał pokryć wydatki związane z nowym lub rozszerzonym zakresem projektu z własnych środków,
 - b) nie wymagających zmian Decyzji KE – tryb dokonywania zmian będzie analogiczny jak w przypadku projektów nie będących dużymi projektami.

7. Rozdział 7 - Szczegółowe warunki dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach PO RPW

7.1 Podrozdział 1 - Wydatki związane z przygotowaniem niezbędnej dokumentacji na potrzeby projektu

- 1) Niezbędne wydatki dla realizacji projektu poniesione na przygotowanie:
 - a) dokumentacji technicznej (w tym map lub szkiców lokalnych sytuujących projekt),
 - b) studium wykonalności,
 - c) analizy finansowej,
 - d) raportu oddziaływania na środowisko,
 - e) dokumentacji przetargowej, a także
 - f) innych dokumentów niezbędnych do przygotowania projektu, o ile są wymagane przez prawo krajowe, wspólnotowe lub przez IZ, z zastrzeżeniem pkt 2, 3 i 4 niniejszego podrozdziału,
- mogą być uznane za kwalifikowalne, pod warunkiem, że projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach PO RPW.
- 2) **Wydatki poniesione na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie nie stanowią wydatków kwalifikowalnych.**
- 3) **W ramach krajowej pomocy regionalnej** prace przygotowawcze, za wyjątkiem MŚP (w przypadku, których koszty analiz przygotowawczych oraz usług doradczych związanych z inwestycją również mogą zostać uwzględnione do poziomu intensywności odpowiadającemu 50% faktycznie poniesionych kosztów), **nie są wydatkiem kwalifikowalnym.**
- 4) **Nie mogą zostać uznane za kwalifikowalne** wydatki poniesione na wykonanie dokumentów, o których mowa w pkt 1, jeżeli jednocześnie dokumenty te lub analogiczne zostały przygotowane w ramach Inicjatywy JASPERS.
- 5) Koszty przygotowania dokumentacji projektowej, wymienionej w pkt 1), stanowią wydatki kwalifikowalne związane z realizacją projektu do wysokości 8% wartości całkowitej projektu.
- 6) Wydatki poniesione na opłaty związane z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych na etapie przygotowania przedsięwzięcia mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne, **pod warunkiem, że projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach PO RPW.**
- 7) Możliwe jest również realizowanie w ramach pomocy technicznej PO RPW projektów obejmujących przygotowanie dokumentacji niezbędnej dla realizacji projektu lub projektów, za których przygotowanie odpowiedzialna jest IZ PO RPW.

7.2 Podrozdział 2 - Wydatki związane z zarządzaniem i realizacją projektu

- 1) Wszelkie wydatki związane z zarządzaniem i realizacją projektu poniesione przez Beneficjenta celem prawidłowej realizacji projektu, są kwalifikowalne, chyba, że niniejsze Wytyczne stanowią inaczej.
- 2) Pod pojęciem wydatków związanych z zarządzaniem projektem należy rozumieć wydatki poniesione przez Beneficjenta na niezbędne działania towarzyszące realizacji projektu z zachowaniem zasad określonych w niniejszych *Wytycznych*, które nie są działaniami związanymi z przygotowaniem projektu.
- 3) Do wydatków związanych z zarządzaniem projektem można zaliczyć:
 - a) wydatki związane z nadzorem nad robotami budowlanymi⁷;
 - b) wydatki związane z zakupem i instalacją informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie;
 - c) koszty osobowe;
 - d) koszty ogólne.
- 4) Planowane wydatki związane z zarządzaniem projektem muszą zostać szczegółowo opisane we wniosku o dofinansowanie oraz wskazane w umowie o dofinansowanie projektu.
- 5) W przypadku projektów realizowanych w ramach PO RPW całkowita kwota planowanych kosztów zarządzania projektem, z wyłączeniem wydatków związanych z nadzorem nad robotami budowlanymi, nie może przekroczyć **3%** wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.

7.2.1 Sekcja 1- Koszty ogólne

- 1) Wszelkie koszty, związane z projektem, które nie mogą zostać bezpośrednio przyporządkowane do konkretnego produktu lub usługi, takie jak opłaty czynszowe (np. opłaty za dzierżawę pomieszczeń, miejsc wykorzystywanych do realizacji projektu), koszty administracyjne, opłaty za energię, ogrzewanie, mogą zostać uznane za koszty kwalifikujące się w ramach PO RPW, pod następującymi warunkami:
 - a) kalkulacja tych kosztów jest oparta na rzeczywistych kosztach związanych z realizacją danego projektu lub rzeczywistych kosztach projektu tego samego typu;
 - b) koszty te zostały wyodrębnione jako odpowiednia proporcja kosztów ogólnych związanych bezpośrednio z realizacją projektu, zgodnie z należytą uzasadnioną, rzetelną i bezstronną metodologią;

⁷ Określone w pkt. 7.4.1 i 7.4.2 *Wytycznych*

- 2) Uzasadnienie zastosowanej proporcji kosztów, o której mowa w pkt 1 lit.b, musi zostać wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu. Za ich określenie odpowiada Beneficjent.

7.2.2 Sekcja 2 - Koszty osobowe

- 1) Koszty osobowe, związane z wynagrodzeniem pracowników, mogą stanowić wydatek kwalifikowalny w przypadku:
- a) zatrudnienia przez Beneficjenta nowych pracowników na potrzeby realizacji projektu lub
 - b) pisemnego oddelegowania wcześniej zatrudnionych pracowników do realizacji zadań związanych z realizacją projektu.
- 2) Koszty osobowe mogą stanowić koszt kwalifikowalny w proporcji w jakiej dany pracownik poświęca swój czas na działania związane z realizacją projektu współfinansowanego w ramach PO RPW⁸.
- 3) W przypadku, gdy Beneficjent powierza zarządzanie projektem podmiotowi zewnętrznemu, wydatek z tym związany może zostać uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem, iż powierzenie zarządzania temu podmiotowi zostało uzasadnione przez Beneficjenta, a umowa dotycząca zarządzania projektem została zawarta zgodnie z Pzp, w zakresie obowiązywania.

7.2.3 Sekcja 3 – Wydatki związane z zakupem i instalacją informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie

- 1) Wydatki na zakup i instalację informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie będą mogły być uznane za kwalifikowalne, pod warunkiem że zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie projektu⁹.
- 2) Do tych wydatków mają zastosowanie postanowienia pkt 7.5.2 *Wytucznych*.

⁸ Proporcja w jakiej dany pracownik poświęcał swój czas na działania związane z realizacją projektu powinna być należycie udokumentowana.

⁹ Należy podkreślić, iż informatyczne systemy wspomagające zarządzanie i monitorowanie są niezbędne dla realizacji dużych projektów i powinny być instalowane w bardzo wczesnym stadium realizacji projektu, tak aby mogły być wykorzystane jako narzędzie planowania i zarządzania.

7. 3 Podrozdział 3 - Zakup nieruchomości

- 1) Na potrzeby niniejszych *Wytycznych* pod pojęciem „zakup nieruchomości” należy rozumieć zakup nieruchomości (niezabudowanej, zabudowanej) jak również przejęcie nieruchomości za odszkodowaniem zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. Nr 80, poz. 721 z późn. zm.).

7.3.1 Sekcja 1- Zakup nieruchomości niezabudowanej

- 1) Wydatek związany z zakupem nieruchomości niezabudowanej może zostać uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem, że:
 - a) **wydatek** poniesiony na zakup nieruchomości niezabudowanej nie przekracza **10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu**¹⁰;
 - b) zakup nieruchomości niezabudowanej jest **niezbędny do realizacji celów projektu**, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie projektu;
 - c) zakup nieruchomości niezabudowanej został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i potwierdzony w umowie o dofinansowanie projektu;
 - d) cena zakupu nieruchomości niezabudowanej nie przekracza jej wartości rynkowej, co **musi zostać** potwierdzone w operacie szacunkowym sporządzonym przez rzeczoznawcę majątkowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami.
- 2) W sytuacji, gdy nie jest możliwy zakup nieruchomości niezabudowanej jedynie w części niezbędnej dla realizacji projektu i konieczny jest zakup dodatkowej powierzchni danej nieruchomości, której część nie jest związana z realizowanym projektem, to wydatek związany z zakupem dodatkowej powierzchni **nie stanowi wydatku kwalifikowalnego**.
- 3) W przypadku, gdy cena zakupu nieruchomości niezabudowanej przekracza jej wartość rynkową, za kwalifikowalną można uznać jedynie tę część poniesionego wydatku, która odpowiada wartości rynkowej nieruchomości niezabudowanej.

¹⁰ Tzn. cena nabycia nieruchomości nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

7.3.2 Sekcja 2 - Zakup nieruchomości zabudowanej

- 1) Wydatek związany z zakupem nieruchomości zabudowanej, tj. **budynku oraz gruntu na którym został on wybudowany** może zostać uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem, że:
 - a) cena nabycia nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym przez rzeczoznawcę majątkowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami;
 - b) nieruchomość wykorzystywana jest tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie projektu;
 - c) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu;
 - d) zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie projektu i uwzględniony w umowie o dofinansowanie projektu.
- 2) W przeciwieństwie do pkt 7.3.1, który ogranicza wydatek poniesiony na zakup nieruchomości niezabudowanej do 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu, w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej takie ograniczenie nie występuje, **z zastrzeżeniem pkt 3 i 5.**
- 3) W przypadku, gdy planowane jest wyburzenie budynku, za wydatek kwalifikowalny będzie można uznać **jedynie wydatek odpowiadający wartości gruntu**, obliczonego zgodnie z pkt 7.3.1 niniejszych *Wytycznych* (tj. jak dla nieruchomości niezabudowanej) oraz **wydatek związany z wyburzeniem niepotrzebnego budynku. Wówczas cena nabycia budynku, nie stanowi kosztu kwalifikującego się do wsparcia.**
- 4) Budynek i grunt, na której został on wybudowany, traktowane są jako całość, tzn. nie można dokonać rozróżnienia na budynek i niezabudowany grunt. Nie będzie więc możliwe dokonanie podziału gruntu, wynajmu ani jego dzierżawy, w myśl zasady trwałości projektu, o której traktuje pkt 5.1.2 niniejszych *Wytycznych* w części kwalifikowalnej projektu, jak również dobudowa nowych obiektów.
- 5) W przypadku planowanej budowy nowych obiektów na gruncie wchodzącym w skład nieruchomości zabudowanej za wydatek kwalifikowalny będzie można uznać **jedynie wydatek odpowiadający wartości gruntu**, obliczonego zgodnie z pkt 7.3.1 niniejszych *Wytycznych* (tj. jak dla nieruchomości niezabudowanej) oraz **wydatek związany z nabyciem budynku.**
- 6) Koszt zakupu nieruchomości zabudowanej **jest w całości niekwalifikowalny**, jeżeli w ciągu ostatnich 7 lat budynek był wspierany z funduszy strukturalnych lub krajowych, lub

też na przeszkodzie wyburzenia budynku stoją przepisy prawa polskiego (np. o ochronie zabytków).

- 7) W przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej na rynku wtórnym – w związku z zasadą zakazu podwójnego finansowania – wskazane jest by deklaracja potwierdzająca niewspółfinansowanie nieruchomości ze środków wspólnotowych lub krajowych, wystawiona była przez wszystkich kolejnych właścicieli. Niemniej jednak, w sytuacji kiedy Beneficjent nie jest w stanie zdobyć takiego potwierdzenia od wszystkich poprzednich właścicieli, dopuszczalne jest przedstawienie przez Beneficjenta deklaracji pochodzącej od ostatniego właściciela wraz z oświadczeniem wyjaśniającym powody braku dostarczenia pozostałych dokumentów.

UWAGA: Powyższe warunki jednoznacznie odnoszą się do zakupu nieruchomości zabudowanej, tj. budynku i gruntu, na którym został on wybudowany. Powierzchnię ziemską (grunt) należy traktować jako element niezbędny przy zakupie budynku.

Nie można w jakikolwiek sposób wykorzystywać wyżej opisanych warunków dla uniknięcia stosowania warunków przewidzianych przy zakupie nieruchomości niezabudowanej.

7.3.3 Sekcja 3 – Wydatki związane z zakupem nieruchomości

- 1) Wydatki bezpośrednio związane z zakupem nieruchomości, niezbędne przy jej nabyciu mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne (pod warunkiem, że sam zakup nieruchomości stanowi wydatek kwalifikowalny), a w szczególności wydatki na:
- a) wynagrodzenie rzeczoznawcy;
 - b) opłaty notarialne;
 - c) sporządzenie odpowiednich map i szkiców niezbędnych do nabycia nieruchomości;
 - d) wyciągi z księgi wieczystej;
 - e) inne niezbędne opłaty.
- 2) W przypadku wywłaszczenia, opłaty związane z decyzją o wywłaszczeniu mogą zostać uznane za kwalifikowalne jak również odszkodowania związane z wywłaszczeniem, o ile zostało to wskazane w umowie o dofinansowanie projektu i spełnione zostały warunki dotyczące kwalifikowalności zakupu nieruchomości.

7.3.4 Sekcja 4 – Metoda obliczania kosztu kwalifikowalnego nieruchomości niezabudowanej

- 1) Dla obliczenia maksymalnej wysokości kosztu kwalifikowalnego nieruchomości niezabudowanej, należy posłużyć się następującą metodą:
 - a) zsumować wszystkie wydatki kwalifikowalne z wyjątkiem wydatków zakupu gruntów – otrzymując wielkość „a”;
 - b) przyjąć za niewiadomą „x” wydatek kwalifikowalny ogółem, następnie
 - c) wiedząc, że 90% wydatku kwalifikowalnego ogółem stanowi wydatek kwalifikowalny bez kosztu zakupu gruntu, obliczymy całkowity wydatek kwalifikowalny projektu „x”:

$$x = a/0,9$$

z czego najwyżej 10% może stanowić wydatek kwalifikowalny zakupu gruntu.

Wydatki kwalifikowalne na zakup nieruchomości	≤	$1/9 \times$	całkowite wydatki kwalifikowalne dla projektu (z wyłączeniem wydatków związanych z zakupem nieruchomości)
---	---	--------------	---

7.4 Podrozdział 4 – Roboty budowlane

- 1) Wydatki związane z robotami budowlanymi, w rozumieniu Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) są kwalifikowalne, chyba że niniejsze Wytyczne stanowią inaczej. W szczególności wydatkami kwalifikowalnymi są niezbędne wydatki związane z:
 - a) przygotowaniem dokumentacji budowlanej;
 - b) przygotowaniem placu budowy;
 - c) budową, przebudową, montażem, remontem i rozbiórką;
- 2) Prace związane z przygotowaniem placu budowy i budową powinny być wykonane zgodnie z przepisami prawa budowlanego i innych przepisów prawnych odnoszących się do przedmiotu wykonywanych robót.
- 3) Wykonanie prac, o których mowa w pkt 1), powinny być zlecone zgodnie z Pzp (w zakresie w jakim obowiązuje).
- 4) W przypadku gdy Beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych z przygotowaniem placu budowy lub robotami budowlanymi, związane z tymi pracami wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu

oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej.

- 5) W przypadku, gdy w prace są zaangażowani pracownicy zatrudnieni w instytucji Beneficjenta, stosuje się odpowiednio postanowienia pkt 7.2.2 dotyczące wynagrodzeń pracowników Beneficjenta.
- 6) W przypadku, gdy z projektu budowlanego wynika konieczność przebudowy urządzeń obcych (np. stacji wysokiego napięcia) i jest ona niezbędna dla realizacji projektu, wydatki związane z przebudową mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, jednakże we wniosku o dofinansowanie należy wskazać krótką informację, iż w ramach realizacji projektu będą realizowane prace związane z przebudową urządzeń obcych, w zakresie określonym w projekcie budowlanym.

7.4.1 Sekcja 1 – Inspektor nadzoru

- 1) Wydatki związane z nadzorem nad wykonywanymi robotami budowlanymi mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne.
- 2) W przypadku inwestycji obejmującej również koszty niekwalifikowalne, wynagrodzenie inspektora nadzoru kwalifikuje się do wsparcia w całości.
- 3) Inspektor nadzoru powinien samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania zadań inspektora nadzoru. Wydatki związane z zapewnieniem lub utrzymaniem sprzętu i wyposażenia powinny zostać ujęte w wynagrodzeniu inspektora nadzoru.
- 4) Umowa na nadzór nie powinna przewidywać, iż Zamawiający zapłaci Wykonawcy (inspektorowi) za zakup sprzętu i wyposażenia (np. samochód, telefon komórkowy, komputer). Wydatki poniesione przez Beneficjenta na zakup sprzętu i wyposażenia dla inspektora nadzoru stanowią wydatki niekwalifikowalne.
- 5) Wydatki związane z zapleczem inspektora nadzoru na terenie placu budowy lub zapleczem budowy mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały one poniesione w ramach umowy z Wykonawcą robót budowlanych, który takie zaplecze zapewnia.
- 6) W przypadku, gdy nadzór nad robotami budowlanymi jest realizowany przez posiadających odpowiednie kwalifikacje pracowników Beneficjenta, wydatki związane z ich wynagrodzeniem mogą zostać uznane na warunkach określonych w pkt 7.2.2 niniejszych Wytycznych, a niezbędny sprzęt na warunkach określonych w pkt 7.5.2.

7.4.2 Sekcja 2 – Nadzór autorski

Wydatki związane z prowadzeniem nadzoru autorskiego oraz robotami budowlanymi przez projektanta w zakresie zgodnym z prawem oraz niezbędnym dla realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne.

7.5 Podrozdział 5 – Zakup sprzętu i wyposażenie

7.5.1 Sekcja 1 – Zakup środków trwałych stanowiących część wydatków inwestycyjnych

- 1) Wydatek na zakup środków trwałych, które będą na stałe zainstalowane w ramach projektu będzie wydatkiem kwalifikowalnym pod warunkiem, że środki te będą włączone w rejestr środków trwałych Beneficjenta¹¹.
- 2) Ponadto, środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez Beneficjenta.
- 3) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków na zakup środków trwałych stanowiących część wydatków inwestycyjnych jest ich bezpośrednie wskazanie we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie o dofinansowanie projektu.

7.5.2 Sekcja 2 – Zakup środków trwałych przeznaczonych do użytku na czas realizacji projektu

- 1) Wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, **niezbędnego dla realizacji projektu bądź dla poprawnego funkcjonowania infrastruktury wytworzonej w wyniku realizacji projektu**, który nie będzie na stałe zainstalowany w projekcie (np. komputer używany wyłącznie na potrzeby realizacji projektu), kwalifikuje się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej **odpisom amortyzacyjnym**, w okresie w którym środek trwały będzie wykorzystywany do realizacji projektu. Oznacza to, iż wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) środków trwałych po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

¹¹ Pod pojęciem środka trwałego na stałe zainstalowanego w projekcie należy rozumieć taki środek, którego użycie do innych zadań niż te założone w projekcie grozi niezrealizowaniem celu projektu.

- 2) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków na zakup środków trwałych przeznaczonych do użytku na czas realizacji projektu jest ich bezpośrednie wskazanie we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie o dofinansowanie projektu.

7.5.3 Sekcja 3 – Przenośne środki trwałe stanowiące część wydatków inwestycyjnych

- 1) Wydatki na zakup przenośnych środków trwałych, które nie będą na stałe zainstalowane w projekcie (np. specjalistyczny sprzęt komputerowy), mogą być uznane za kwalifikowalne po spełnieniu łącznie następujących warunków:
 - a) są niezbędne dla realizacji projektu bądź dla poprawnego funkcjonowania infrastruktury wytworzonej w wyniku realizacji projektu,
 - b) będą wykorzystywane tylko dla celów związanych z danym projektem w ramach którego zostaną zakupione,
 - c) przenośne środki trwałe zostaną bezpośrednio wskazane we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem dla konieczności ich zakupu,
 - d) zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie projektu,
 - e) zostaną włączone w rejestr środków trwałych Beneficjenta.

7.5.4 Sekcja 4 – Zakup sprzętu używanego

- 1) Wydatek związany z zakupem używanego sprzętu stanowi wydatek kwalifikowalny, pod warunkiem że:
 - a) sprzedający sprzęt musi wystawić deklarację określającą pochodzenie tego sprzętu, w postaci wskazania miejsca i daty zakupu, dane zakupującego – jego nazwę i adres;
 - b) sprzedający sprzęt określa w deklaracji, o której mowa w lit. a), że w okresie ostatnich 10 lat sprzęt nie został zakupiony ze środków dotacji krajowej lub wspólnotowej;
 - c) cena sprzętu używanego nie może przekraczać jego wartości rynkowej i musi być niższa od kosztu podobnego, nowego sprzętu;
 - d) sprzęt musi posiadać właściwości techniczne niezbędne do wdrażania i realizacji projektu i odpowiadać stosownym normom i standardom.
- 2) Wskazane jest by deklaracja potwierdzająca niewspółfinansowanie środka trwałego ze środków wspólnotowych lub krajowych, wystawiona była przez wszystkich kolejnych właścicieli. Niemniej jednak, w sytuacji kiedy Beneficjent nie jest w stanie zdobyć takiego potwierdzenia od wszystkich poprzednich właścicieli, dopuszczalne jest przedstawienie przez Beneficjenta deklaracji pochodzącej od ostatniego właściciela wraz z oświadczeniem wyjaśniającym powody braku dostarczenia pozostałych dokumentów.

7.5.5 Sekcja 5 – Inne koszty związane z zakupem sprzętu i wyposażenia

Za wydatki kwalifikowalne mogą zostać uznane wydatki związane z instalacją, montażem, niezbędnymi szkoleniami do obsługi urządzeń, kosztami odbioru urządzeń, kosztami certyfikacji, testów, zakupów materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do przetestowania i uruchomienia urządzeń, **o ile czynności te są niezbędne do prawidłowego rozruchu zakupionej aparatury.**

7.6 Podrozdział 6 – Amortyzacja

- 1) Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości środków trwałych stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) odpisy amortyzacyjne dotyczą środka trwałego, który jest niezbędny do prawidłowej realizacji projektu i **bezpośrednio wykorzystywany do jego wdrażania**;
 - b) zakup środka trwałego **nie był** wcześniej finansowany ze środków dotacji krajowej ani wspólnotowej w ciągu 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu środka trwałego na potrzeby projektu;
 - c) kwalifikowana wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu;
 - d) wartość odpisów amortyzacyjnych została obliczona zgodnie z *Ustawą z dnia 29 września 1994 o rachunkowości*.
- 2) W przypadku, gdy dane wyposażenie wykorzystywane jest także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania wyposażenia w celu realizacji projektu.
- 3) Wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) środków trwałych po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

7.7 Podrozdział 7 – Leasing i inne techniki finansowania nie powodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności

- 1) O zamiarze korzystania z finansowania projektu leasingiem, Beneficjent, powinien poinformować IP na etapie składania wniosku, co umożliwi wprowadzenie do umowy o dofinansowanie projektu zapisów w szczególności regulujących zasady korzystania z tej formy finansowania. Każdorazowo w takim przypadku załącznikiem do umowy o dofinansowanie projektu będzie umowa leasingowa.
- 2) W odniesieniu do projektów objętych **regionalną pomocą inwestycyjną** koszty związane z nabyciem aktywów objętych najmem/dzierżawą, innych niż grunty, budynki i budowle,

uwzględnia się jedynie w przypadku, gdy najem/dzierżawa ma postać **leasingu finansowego** oraz obejmuje zobowiązanie do nabycia aktywów z chwilą upływu okresu najmu/dzierżawy. W odniesieniu do najmu/dzierżawy gruntów, budynków i budowli najem/dzierżawa musi trwać przez okres co najmniej **pięciu lat** od przewidywanego terminu zakończenia projektu inwestycyjnego lub **trzech lat** w przypadku MŚP.

7.7.1 Sekcja 1 – Leasing

- 1) Wydatkiem kwalifikowalnym może zostać uznany wydatek związany z następującymi formami leasingu:
 - a) leasingiem finansowym;
 - b) leasingiem operacyjnym;
- 2) W przypadku zastosowania danej formy leasingu, refundacja kosztów faktycznie poniesionych, może zostać skierowana wyłącznie na rzecz leasingobiorcy (korzystającego, tj. Beneficjenta).
- 3) Korzystający musi być w stanie wykazać, że leasing był najbardziej efektywną pod względem kosztów metodą pozyskania wyposażenia w porównaniu z metodą alternatywną pozyskania przedmiotu leasingu (np. wynajem).

7.7.1.1 Podsekcja 1 – Warunki współfinansowania leasingu na rzecz Leasingobiorcy (korzystającego)

- 1) Kosztem kwalifikowalnym do współfinansowania jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału leasingowanego aktywa.
- 2) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku w przypadku refundacji na rzecz Beneficjenta jest faktura lub inny dokument księgowy potwierdzający opłacenie raty leasingowej.
- 3) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może być wyższa niż wartość rynkowa leasingowanych aktywów, co oznacza, że kwota kwalifikowalna do współfinansowania nie może być wyższa niż kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony Leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego aktywa.
- 4) Okresem kwalifikowalności wydatków na współfinansowanie jest okres realizacji projektu.

7.7.1.2 Podsekcja 2 – Leasing finansowy

- 1) Pod pojęciem leasingu finansowego, zgodnie z MSSF, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przeniesione są na Beneficjenta współfinansowanego projektu, co oznacza, że umowa leasingu

skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym umowa leasingu zawiera „opcję nabycia” lub też przewiduje „minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania” aktywów, będących przedmiotem leasingu.

- 2) W przypadku, gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz Leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.
- 3) Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.
- 4) **Wydatkami niekwalifikującymi** się do współfinansowania są wydatki związane z:
 - a) podatkami;
 - b) marżą finansującego;
 - c) odsetkami od refinansowania kosztów;
 - d) kosztami ogólnymi;
 - e) opłatami ubezpieczeniowymi;
- 5) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę rozliczenia płatności pomocy wspólnotowej, jedynie wydatki, które zostały faktycznie poniesione do momentu zakończenia umowy o dofinansowanie projektu są wydatkami kwalifikowalnymi.

7.7.1.3 Podsekcja 3 – Leasing operacyjny

- 1) Pod pojęciem leasingu operacyjnego, zgodnie z MSSF, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na Beneficjenta współfinansowanego projektu, co oznacza, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym czas ten może być krótszy niż okres gospodarczej używalności przedmiotu leasingu.
- 2) **Wydatkami niekwalifikującymi** się do współfinansowania są wydatki związane z:
 - a) podatkami;
 - b) marżą finansującego;
 - c) odsetkami od refinansowania kosztów;
 - d) kosztami ogólnymi;
 - e) opłatami ubezpieczeniowymi.
- 3) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę rozliczenia płatności pomocy wspólnotowej, jedynie wydatki, które zostały faktycznie poniesione do momentu zakończenia umowy o dofinansowanie projektu, są wydatkami kwalifikowalnymi.

7.7.2 Sekcja 2 – Inne techniki finansowania nie powodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności

- 1) Koszty innych technik finansowania są wydatkami kwalifikowalnymi, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:
 - a) wydatki związane z zastosowaniem technik zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie projektu lub dokumentacji stanowiącej załącznik do wniosku o dofinansowanie bądź umowy o dofinansowanie projektu;
 - b) Beneficjent wykaże, iż zastosowanie tych technik finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego dobra.

7.8 Podrozdział 8 – Podatek od towarów i usług (VAT) i inne podatki oraz opłaty

7.8.1 Sekcja 1 – Podatek od towarów i usług (VAT)

- 1) Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko wtedy gdy:
 - a) został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta, oraz
 - b) Beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT, w świetle ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług.
- 2) Beneficjent, który uzna VAT za wydatek kwalifikowalny jest zobowiązany do przedstawienia we wniosku o dofinansowanie informacji, w której wskaże, iż realizując dany projekt w ramach PO RPW nie może odzyskać w żaden sposób poniesionego kosztu podatku VAT, w wysokości określonej we wniosku o dofinansowanie, podając przy tym podstawę prawną. Szczegółowe wskazówki dotyczące wypełnienia wniosku o dofinansowanie zostaną umieszczone w Instrukcji do wypełnienia wniosku o dofinansowanie.
- 3) **W przypadku, gdy Beneficjent zaliczył VAT do wydatków kwalifikowalnych zobowiązany jest przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu złożyć podpisane „Oświadczenie o kwalifikowalności VAT”. IZ wymaga, aby podpisanie umowy o dofinansowanie z Beneficjentem, było uwarunkowane podpisaniem ww. oświadczenia.** Wzór oświadczenia stanowi załącznik do niniejszych *Wytycznych*.
- 4) Oświadczenie składa się z dwóch integralnych części. W ramach pierwszej części Beneficjent oświadcza, iż w chwili składania wniosku o dofinansowanie nie może odzyskać w żaden sposób poniesionego kosztu podatku VAT, którego wysokość została określona w odpowiednim punkcie wniosku (fakt ten decyduje o kwalifikowalności VAT). W części

drugiej Beneficjent zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej części VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez Beneficjenta.

- 5) Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu zrefundowanej w ramach projektu części poniesionego VAT, jeśli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez Beneficjenta.
- 6) Posiadanie potencjalnej prawnej możliwości odzyskania podatku VAT wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez Beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
- 7) Kwestie związane z możliwością i warunkami odzyskania podatku od towarów i usług (VAT) reguluje szczegółowo ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług.
- 8) W przypadkach budzących wątpliwości, Beneficjent może zwrócić się do właściwych organów z prośbą o wydanie interpretacji przepisów prawa.

7.8.2 Sekcja 2 – Podatki bezpośrednie i składki na ubezpieczenie społeczne

1) Podatki i opłaty, takie jak:

- a) podatki bezpośrednie;
- b) składki na ubezpieczenie społeczne

wynikające z wynagrodzeń i pensji mogą być uznane za kwalifikowalne, w przypadku gdy są faktycznie i ostatecznie poniesione przez Beneficjenta, a wynagrodzenie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach realizowanego projektu.

7.9 Podrozdział 9 – Niezbędne opłaty związane z realizacją projektu

7.9.1 Sekcja 1 – Opłaty finansowe

1) Opłaty finansowe takie jak:

- a) opłaty związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta lub odrębnego rachunku bankowego;
- b) opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych);
- c) opłaty poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie projektu

mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, **o ile ich poniesienie** jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu, lub wymagane przez prawo krajowe, wspólnotowe lub przez IZ.

7.9.2 Sekcja 2 – Opłaty ubezpieczeniowe ponoszone przez Beneficjenta

Wydatki poniesione na obowiązkowe ubezpieczenia (np. ubezpieczenie placu budowy) oraz obowiązkowe gwarancje bankowe (np. gwarancja wypłaconej zaliczki) mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne,

7.9.3 Sekcja 3 – Wydatki poniesione na doradztwo

1) Wydatki poniesione na doradztwo:

- a) prawne;
- b) finansowe lub techniczne;
- c) z zakresu audytu i księgowości;
- d) w zakresie promocji i współpracy

mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, **o ile ich poniesienie jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu, lub wymagane przez prawo krajowe, wspólnotowe lub przez IZ.**

7.9.4 Sekcja 4 – Opłaty związane z zakupem i wykorzystaniem wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Wydatki związane z zakupem i wykorzystaniem wartości niematerialnych i prawnych, takich jak patenty, licencje, know-how czy też nieopatentowana wiedza techniczna będą kwalifikowalne, pod warunkiem, że wydatki te będą niezbędne do realizacji projektu oraz zostały wskazane we wniosku o dofinansowanie i umowie o dofinansowanie projektu.
- 2) Wydatki związane z zakupem i wykorzystaniem wartości niematerialnych i prawnych mogą obejmować także koszty praw autorskich do opracowań, publikacji i analiz.

7.9.5 Sekcja 5 – Opłaty administracyjne

- 1) W przypadku opłat administracyjnych należy brać pod uwagę podstawową zasadę dotyczącą kwalifikowalności, wiążącą się z wymaganiami **niezbędności wydatku dla wdrażania i realizacji projektu**. Opłaty administracyjne muszą wiązać się z czynnościami i pracami realizowanymi w ramach projektu. Opłata administracyjna konieczna do uiszczenia i niezbędna dla realizacji projektu jest wydatkiem kwalifikowalnym.
- 2) Nie jest wydatkiem kwalifikowalnym opłata, która może zostać odzyskana przez Beneficjenta.

7.9.5.1 Podsekcja 1 – Opłata w ramach wycinki drzew i krzewów

- 1) W ramach wycinki drzew i krzewów opłata administracyjna pobierana za ich usunięcie jest wydatkiem kwalifikowalnym, chyba że stanowi karę za usunięcie drzew i krzewów wynikającą z przepisów krajowych. **Kara nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.**
- 2) W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest Beneficjent (np. gmina) opłata taka **nie stanowi wydatku kwalifikowalnego.**

7.9.5.2 Podsekcja 2 – Opłata za wyłączenie gruntu z produkcji leśnej lub rolnej

- 1) W przypadku wyłączenia gruntu z produkcji leśnej lub rolnej, wydatki związane z ich wyłączeniem są wydatkami kwalifikowalnymi, jeżeli dane wyłączenie gruntu jest niezbędne dla wdrażania i realizacji projektu i jest wymagane przepisami prawa krajowego.
- 2) W przypadku częściowego udziału gruntu w projekcie poszczególne koszty opłat powinny zostać obliczone odpowiednio proporcjonalnie do wykorzystania gruntu w projekcie i takowe stanowią wydatek kwalifikowalny.

7.9.5.3 Podsekcja 3 – Opłaty związane z zajęciem pasa drogowego

- 1) Wszelkie opłaty związane z zajęciem pasa drogowego w związku z realizacją projektu od rozpoczęcia do dnia odbioru końcowego robót są wydatkiem kwalifikowalnym, chyba że stanowią karę za zajęcie pasa drogowego.
Kara nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.
- 2) Podobnie jak w pkt 7.9.5.1 *Wytycznych*, nie jest wydatkiem kwalifikowalnym opłata pobierana przez organ, który jednocześnie jest Beneficjentem i realizuje dany projekt w ramach PO RPW (np. gmina jako Beneficjent w przypadku zajęcia pasa drogi gminnej).

7.9.5.4 Podsekcja 4 – Wydatki związane z odtworzeniem nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót

- 1) W przypadku zajęcia pasa drogowego w celu prowadzenia robót, zezwolenie na zajęcie pasa drogowego powinno określać warunki przywrócenia pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności. W przypadku, gdy zezwolenie na zajęcie pasa

drogowego w celu prowadzenia robót nałoży na Beneficjenta PO RPW obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót, to wydatki związane z odtworzeniem jezdni poza pasem prowadzonych robót będą mogły być uznane za wydatki kwalifikowalne – jeżeli będą zgodne z pozostałymi zasadami obowiązującymi w PO RPW.

- 2) W przypadku, gdy wymagania Zarządcy Drogi, określone w odpowiednim zezwoleniu, wykraczają poza konieczność odtworzenia drogi w pasie robót, to taka informacja powinna zostać uwzględniona we wniosku o dofinansowanie projektu wraz z krótkim uzasadnieniem.

7.9.6 Sekcja 6 – Odszkodowania

Wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu.

7.9.7 Sekcja 7 – Wydatki związane z prowadzeniem wyodrębnionej ewidencji księgowej

Wydatki związane z prowadzeniem wyodrębnionej ewidencji księgowej mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne, jako że prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej w ramach projektów lub działań jest wymagane w ramach PO RPW i przez odpowiednie zapisy zawarte w umowie o dofinansowanie projektu.

7.10 Podrozdział 10 – Koszty działań informacyjno-promocyjnych

- 1) Beneficjent realizujący projekt jest zobowiązany do jego promocji, której koszty stanowią wydatek kwalifikowalny.
- 2) Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi muszą zostać ujęte w umowie o dofinansowanie projektu, a instrumenty i metody promocji wskazane we wniosku o dofinansowanie.
- 3) Nie jest możliwe zamienne finansowanie wydatków, tzn. jeżeli we wniosku o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się sfinansować np. organizację konferencji nie może z tego zrezygnować i pokryć z tych środków inne działania promocyjne.
- 4) Instrumenty promocji wskazane we wniosku o dofinansowanie powinny zostać zastosowane.

- 5) Wydatki poniesione przez IZ i IP na działania informacyjno-promocyjne zgodne z Planem Komunikacji PO RPW na lata 2007-2013 oraz rocznymi planami działań informacyjno-promocyjnych mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne.

**7.11 Podrozdział 11 – Wydatki związane z działaniami kompensacyjnymi
w przypadku projektu realizowanego na terenie cennym przyrodniczo, w tym
na obszarach sieci Natura 2000**

W przypadku projektu realizowanego na terenie cennym przyrodniczo, w tym na obszarach sieci Natura 2000, wydatkami kwalifikowalnymi w ramach PO RPW mogą zostać uznane wydatki związane z działaniami kompensacyjnymi.

**7.12 Podrozdział 12 – Pomoc techniczna dla instytucji zaangażowanych w
zarządzanie i wdrażanie PO RPW**

- 1) W ramach Osi priorytetowej VI PO RPW realizowane będą projekty mające na celu wsparcie działań, procesów z zakresu zarządzania, wdrażania PO RPW oraz monitorowania, oceny i kontroli jego realizacji.
- 2) Wydatki należące do kategorii wydatków określonych w pkt 8.6 niniejszych Wytycznych mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, pod warunkiem, że są bezpośrednio związane z realizacją PO RPW, a także przygotowaniem kolejnego okresu programowania.

8. Rozdział 8 – Wykaz wydatków kwalifikowalnych w ramach poszczególnych działań osi priorytetowych PO RPW

Do wskazanych poniżej kategorii wydatków mają zastosowanie warunki ogólne opisane w rozdziale 6 oraz warunki szczegółowe opisane w rozdziale 7 - w zakresie przedmiotu danej kategorii wydatku.

8.1 Podrozdział 1 – Oś priorytetowa 1: Nowoczesna gospodarka

1) Działanie 1.1. INFRASTRUKTURA UCZELNI

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 1.1 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową wysoko wyspecjalizowanych laboratoriów i pracowni badawczych, kompleksów dydaktyczno-naukowych wraz z niezbędnym zapleczem administracyjno-socjalnym, stanowiących rozbudowę istniejącego infrastrukturalnego zaplecza uczelni jak i budową nowych obiektów dydaktyczno – naukowych, laboratoryjnych i administracyjno-socjalnych;
- ii. pracami remontowymi i/lub przebudową istniejących już obiektów uczelni;
- iii. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- iv. budową dróg wewnętrznych, ciągów komunikacyjnych, parkingów, ogrodzeń oraz zagospodarowaniem terenów zielonych niezbędnych na terenie nowowybudowanej, rozbudowanej infrastruktury uczelni;
- v. budową, rozbudową podstawowej infrastruktury technicznej na terenie uczelni, niezbędnej do realizacji projektu (przyłącza i sieci wodno-kanalizacyjne, gazowe, ciepłownicze, energetyczne, oświetleniowe, telekomunikacyjne);
- vi. zakupem środków trwałych, stanowiących niezbędne wyposażenie infrastruktury uczelni wyższych, wraz z dostawą i montażem;
- vii. zakupem lub wytworzeniem aparatury naukowo-badawczej i urządzeń laboratoryjnych zaliczanych do środków trwałych;
- viii. zakupem urządzeń pomocniczych i materiałów eksploatacyjnych/odczynników niezbędnych do przetestowania i uruchomienia urządzeń;
- ix. instalacją, testowaniem i uruchomieniem środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktazem/szkoleniem niezbędnym do ich obsługi;
- x. zakupem wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu;
- xi. amortyzacją środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz nieruchomości zabudowanej wykorzystywanych w realizacji projektu, jeżeli ich

nabycie nie nastąpiło z udziałem środków publicznych w okresie 7 lat od daty ich nabycia;

- xii. zapłatą rat kapitałowych z tytułu leasingu nowych środków trwałych (urządzeń i specjalistycznej aparatury naukowo-badawczej) do wysokości wartości równej wartości zakupu nowych środków trwałych przez finansującego, prowadzącego do przeniesienia własności tych środków na korzystającego (Beneficjenta);
- xiii. zakupem i obsługą instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie projektu, określonych w umowie o dofinansowanie projektu;
- xiv. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- xv. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji (projektów, analiz, ekspertyz itp.);
- xvi. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
- xvii. promocją projektu;
- xviii. zarządzaniem i realizacją projektu;
- xix. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- xx. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- xxi. ponoszeniem opłat administracyjnych związanych z realizacją projektu oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

W ramach działania nie będą kwalifikowalne wydatki skierowane na rzecz obiektów hotelowych i gastronomicznych, za wyjątkiem obiektów stanowiących integralną część realizowanych przedsięwzięć o innym niż hotelowe i gastronomiczne przeznaczeniu, zgodnym z zasadniczym celem działania, przy czym wydatki te nie mogą przekroczyć 20 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych Projektu.

W ramach działania nie będą kwalifikowalne również wydatki, które skierowane są na rzecz wyposażenia części hotelowych i gastronomicznych realizowanych obiektów .

Powyższe wyłączenie nie dotyczy akademików i niezbędnego ich wyposażenia.

2) Działanie 1.2. WSPARCIE POWSTAWANIA I DOKAPITALIZOWANIE FUNDUSZY KAPITAŁU ZAŁĄKOWEGO

Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w ramach powyższego działania zostaną przedstawione w późniejszym terminie i wprowadzone do niniejszych Wytycznych w drodze zmiany Wytycznych.

3) Działanie 1.3. WSPIERANIE INNOWACJI

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 1.3 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową/rozbudową zaplecza badawczo – rozwojowego, laboratoriów, obiektów takich jak park naukowo-technologiczny, park przemysłowy, teren inwestycyjny oraz podstawowej infrastruktury technicznej na ich terenie (przyłącza i sieci wodno-kanalizacyjne, gazowe, ciepłownicze, energetyczne, oświetleniowe, telekomunikacyjne);
- ii. rozbudową dotychczasowych obiektów (z zastrzeżeniem reżimu pomocy publicznej);
- iii. zakupem robót i materiałów budowlanych, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizowanego projektu;
- iv. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- v. budową dróg wewnętrznych, parkingów, placów manewrowych, terenów zielonych, ogrodzenia, celowego zagospodarowania obszaru na terenie inwestycji (np. parku technologicznego), dróg wewnętrznych służących połączeniu z ciągami komunikacyjnymi miejskimi lub krajowymi, w tym jeśli zajdzie konieczność budową i wyposażeniem skrzyżowania, rozjazdu;
- vi. zakupem środków trwałych, stanowiących niezbędne wyposażenie wraz z dostawą i montażem;
- vii. zakupem lub wytworzeniem aparatury naukowo-badawczej i urządzeń laboratoryjnych, zaliczanych do środków trwałych;
- viii. modernizacją posiadanej aparatury naukowo-badawczej, urządzeń i innych składników wyposażenia, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizowanego projektu;
- ix. zakupem urządzeń pomocniczych i materiałów eksploatacyjnych/odczynników niezbędnych do przetestowania i uruchomienia urządzeń;
- x. instalacją, testowaniem i uruchomieniem środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktażem/szkoleniem niezbędnym do ich obsługi;
- xi. zapłatą rat kapitałowych z tytułu leasingu nowych środków trwałych (urządzeń i aparatury) do wysokości wartości równej wartości zakupu nowych środków

- trwałych przez finansującego, prowadzącego do przeniesienia własności tych środków na korzystającego (Beneficjenta);
- xii. zakupem wartości niematerialnych i prawnych (związanych np. z transferem technologii drogą nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej);
 - xiii. z uzyskaniem certyfikatu istotnego z punktu widzenia podniesienia konkurencyjności przedmiotu projektu, nie przekraczające 5% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu;
 - xiv. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
 - xv. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
 - xvi. amortyzacją środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz nieruchomości zabudowanej wykorzystywanych w realizacji projektu, jeżeli ich nabycie nie nastąpiło z udziałem środków publicznych w okresie 7 lat od daty nabycia;
 - xvii. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
 - xviii. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji;
 - xix. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
 - xx. promocją projektu;
 - xxi. zarządzaniem i realizacją projektu;
 - xxii. ponoszeniem opłat administracyjnych związanych z realizacją projektu;
 - xxiii. obsługą instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie projektu, określonych w umowie oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

W ramach działania nie będą kwalifikowalne te wydatki, które skierowane są na rzecz obiektów hotelowych i gastronomicznych, w tym na zakup wyposażenia gastronomicznego (z wyłączeniem wydatków na przygotowanie pomieszczeń służących działalności gastronomicznej będących uzupełniającą i integralną częścią obiektu wraz z doprowadzeniem mediów, bez wyposażenia tych pomieszczeń).

4) Działanie 1.4. PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w ramach powyższego działania zostaną przedstawione w późniejszym terminie i wprowadzone do niniejszych Wytycznych w drodze zmiany Wytycznych.

8.2 Podrozdział 2 – Oś priorytetowa 2: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

1) Działanie 2.1. INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 2.1 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową i rozbudową ponadregionalnej sieci światłowodowej składającej się z 5 regionalnych sieci szkieletowych województw Polski Wschodniej;
- ii. kosztami przygotowania dokumentacji przetargowej w tym publikacją ogłoszeń przetargowych;
- iii. przygotowaniem dokumentacji technicznej i technologicznej oraz pozostałej niezbędnej dokumentacji, o której mowa w *Wytycznych*;
- iv. zakupem, dostawą i montażem wyposażenia nierozzerwalnie związanego z realizacją projektu/inwestycji;
 - i. robotami budowlano-montażowymi, pracami instalacyjnymi;
 - ii. pracami konstrukcyjnymi (ziemnymi, naziemnymi i napowietrznymi - w zależności od technologii);
 - iii. budową, rozbudową lub przebudową pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej dla realizacji projektu (np. pomieszczenia dla serwerów);
 - iv. modernizacją posiadanej aparatury, urządzeń i innych składników wyposażenia infrastruktury IT;
 - v. zakupem lub wytworzeniem aparatury i urządzeń IT zaliczanej do środków trwałych;
 - vi. kosztem instalacji i uruchomieniem środków trwałych wraz ze specjalistycznym instruktążem w ich obsłudze;
 - vii. wyposażeniem, materiałami i oprogramowaniem okresowym;
- viii. zakupem wartości niematerialnych i prawnych w tym licencjami na oprogramowanie;
- ix. opłatami związanymi z uzyskaniem szerokopasmowego dostępu do sieci, opłatami telekomunikacyjnymi związanymi z transmisją danych;
- x. zakupem zasobów wiedzy w formie cyfrowej bądź opłatami licencyjnymi związanymi z dostępem do takich zasobów, o ile są niezbędne do realizacji projektu;

- xi. opracowaniem i organizacją szkoleń dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym w Polsce Wschodniej, zwiększające poziom ich umiejętności w posługiwaniu się współczesnymi narzędziami teleinformatycznymi, zgodnie z zasadą cross-financingu, o której mowa w pkt 5.1.1 1) *Wytycznych*;
- xii. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- xiii. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- xiv. amortyzacją środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych w realizacji projektu, jeżeli ich nabycie w poprzednich 7 latach nie nastąpiło z udziałem środków publicznych;
- xv. obsługą instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie projektu, określonych w umowie o dofinansowanie projektu;
- xvi. promocją projektu;
- xvii. zarządzaniem i realizacją projektu;
- xviii. ponoszeniem opłat administracyjnych związanych z realizacją projektu;
- xix. zakupem nieruchomości na warunkach określonych w *Wytycznych* oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

8.3 Podrozdział 3 – Oś priorytetowa 3: Wojewódzkie ośrodki wzrostu

1) Działanie 3.1. SYSTEMY MIEJSKIEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 3.1 są w szczególności wydatki związane z:

- i. adaptacją, budową, przebudową, rozbudową i modernizacją systemu transportu miejskiego wraz z infrastrukturą techniczną (trasy tramwajowe / trolejbusowe / autobusowe, zajezdnie, dworce, przystanki, zatoki autobusowe, chodniki, przejścia dla pieszych, ciągi i ścieżki rowerowe, oświetlenie, zintegrowane systemy zarządzania ruchem i komunikacją, systemy centralnego sterowania sygnalizacją, systemy sygnalizacji świetlnej, itd.)
- ii. niezbędną dla realizacji projektu infrastrukturą techniczną;
- iii. zakupem taboru szynowego,
- iv. zakupem taboru trolejbusowego;
- v. zakupem taboru autobusowego spełniającego najbardziej restrykcyjne normy dotyczące emisji spalin obowiązujące w chwili dokonywania zamówienia;

- vi. zakupem niezbędnego wyposażenia dróg i torowisk w obiekty inżynieryjne i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego;
- vii. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- viii. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- ix. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- x. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- xi. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji;
- xii. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
- xiii. zarządzaniem i realizacją projektu;
- xiv. promocją projektu oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

2) Działanie 3.2. INFRASTRUKTURA TURYSTYKI KONGRESOWEJ I TARGOWEJ

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 3.2 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową, rozbudową obiektów wystawienniczych, targowych, kongresowych i konferencyjnych oraz podstawowej infrastruktury technicznej na ich powierzchniach (wodno-kanalizacyjne, gazowe, ciepłownicze, energetyczne, telekomunikacyjne);
- ii. niezbędnym wyposażeniem obiektów będących przedmiotem realizowanego projektu;
- iii. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- iv. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- v. budową wewnętrznych dróg na terenie inwestycji (np. centrum targowego), dróg wewnętrznych służących połączeniu z ciągami komunikacyjnymi miejskimi, w tym jeśli zajdzie potrzeba np. wybudowaniem i wyposażeniem skrzyżowania;

- vi. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji (z zastrzeżeniem reżimu pomocy publicznej);
- vii. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
- viii. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- ix. zarządzaniem i realizacją projektu;
- x. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- xi. promocją projektu oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

W ramach działania nie będą kwalifikowalne te wydatki, które skierowane są na rzecz obiektów hotelowych i gastronomicznych, w tym na zakup wyposażenia gastronomicznego (z wyłączeniem wydatków na przygotowanie pomieszczeń służących działalności gastronomicznej będących uzupełniającą i integralną częścią obiektu wraz z doprowadzeniem mediów, bez wyposażenia tych pomieszczeń).

8.4 Podrozdział 4 – Oś priorytetowa 4: Infrastruktura transportowa

1) Działanie 4.1. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 4.1 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową, rozbudową i modernizacją dróg, obwodnic, mostów, tuneli, wiaduktów, estakad, węzłów i skrzyżowań w ciągach tych dróg, w tym infrastruktury towarzyszącej dla tych obiektów (m.in. zjazdy, zatoki autobusowe i inne urządzenia drogowe, sygnalizacja świetlna, bariery ochronne lub ogrodzenia, osłony przeciwołnieniowe lub ekrany akustyczne, chodniki, przejścia dla pieszych, ciągi i ścieżki rowerowe, oświetlenie, rurociągi kablowe);
- ii. obowiązkowym odszkodowaniem wynikającym z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania;
- iii. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- iv. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;

- v. odtworzeniem nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót;
- vi. opłatami za usunięcie drzew lub krzewów;
- vii. opłatami za zajęcie pasa drogowego;
- viii. opłatami za wyłączenie gruntu z produkcji leśnej lub rolnej;
- ix. opłatami administracyjnymi;
- x. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji;
- xi. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
- xii. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- xiii. zarządzaniem i realizacją projektu;
- xiv. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- xv. promocją projektu oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

8.5 Podrozdział 5 – Oś priorytetowa 5: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne

1) Działanie 5.1. PROMOWANIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TURYSTYKI

Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w ramach powyższego działania zostaną przedstawione w późniejszym terminie i wprowadzone do niniejszych Wytycznych w drodze zmiany Wytycznych.

2) Działanie 5.2. TRASY ROWEROWE

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 5.2 są w szczególności wydatki związane z:

- i. budową i oznakowaniem ścieżek rowerowych o utwardzonej nawierzchni (głównie na terenie miast);
- ii. wytyczeniem i oznakowaniem tras rowerowych na terenie pozamiejskim;
- iii. budową i montażem podstawowej infrastruktury towarzyszącej tj. stojaków na rowery, wiat postojowych, wiat widokowych, itp. oraz innych urządzeń niezbędnych do zapewnienia bezpiecznego przejazdu (mostki, kładki, wzmocnienie nawierzchni w punktach);
- iv. budową niezbędnych rurociągów kablowych wzdłuż ścieżek rowerowych (np. sygnalizacji świetlnej);

- v. niezbędnym nadzorem nad robotami budowlano-montażowymi;
- vi. obowiązkowym odszkodowaniem wynikającym z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania;
- vii. zakupem nieruchomości niezabudowanej na potrzeby projektu, nieprzekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- viii. zakupem nieruchomości zabudowanej na potrzeby projektu oraz z wydatkami związanymi z zakupem nieruchomości;
- ix. opłatami za usunięcie drzew lub krzewów;
- x. opłatami za wyłączenie gruntu z produkcji leśnej lub rolnej;
- xi. opłatami administracyjnymi;
- xii. przygotowaniem niezbędnej dokumentacji;
- xiii. przygotowaniem i przeprowadzeniem procedur o udzielenie zamówień publicznych;
- xiv. podatkiem VAT, który nie może zostać odzyskany przez Beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe;
- xv. promocją projektu oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych*.

8.6 Podrozdział 6 – Oś priorytetowa 6: Pomoc techniczna

1) Działanie 6.1. WSPARCIE PROCESU WDRAŻANIA ORAZ PROMOCJA PO RPW

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Działania 6.1 są w szczególności wydatki związane z:

- i. pokryciem kosztów zatrudnienia pracowników niezbędnych do sprawniej realizacji Programu;
- ii. podnoszeniem kwalifikacji personelu zaangażowanego w realizację Programu;
- iii. zakupem i instalacją sprzętu komputerowego, audiowizualnego, teleinformatycznego, oraz innego wyposażenia biurowego przez jednostki zaangażowane w realizację Programu;
- iv. wynajmem pomieszczeń (m.in. biurowych, archiwów), remontem pomieszczeń i urządzeniem miejsc pracy dla Instytucji Zarządzającej i pozostałych instytucji uczestniczących we wdrażaniu Programu;

- v. pokryciem kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakupem niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego, a także zakupem usług teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji Programu;
- vi. archiwizacją dokumentacji zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej oraz kosztami przekazywania jej do Komisji Europejskiej;
- vii. zakupem usług zewnętrznych niezbędnych do sprawnej realizacji Programu;
- viii. wsparciem procesu oceny i selekcji projektów;
- ix. organizacją i obsługą Komitetu Monitorującego, ewentualnie podkomitetów, a także analizą danych na potrzeby monitorowania i wdrażania Programu;
- x. organizacją spotkań komitetów, grup, zespołów zaangażowanych w realizację Programu;
- xi. wsparciem procesu kontroli i ewaluacji;
- xii. przygotowaniem ekspertyz, analiz, badań, sprawozdań i koncepcji na potrzeby procesu realizacji Programu;
- xiii. długoterminowymi kompleksowymi usługami doradczymi;
- xiv. pomocą doradczą i szkoleniową Beneficjentom w przygotowaniu i wdrożeniu projektów;
- xv. finansowaniem kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych;
- xvi. realizacją Planu Komunikacji oraz działań informacyjnych i promocyjnych;
- xvii. przygotowaniem i upowszechnianiem materiałów informacyjnych (aktualnych dokumentów programowych, podręczników procedur wdrażania, broszur, folderów i innych publikacji);
- xviii. przygotowaniem i publikacją wydawnictw, insertów do prasy oraz biuletynu informacyjnego;
- xix. przygotowaniem i publikacją materiałów prasowych;
- xx. tworzeniem i administrowaniem stronami internetowymi;
- xxi. organizacją i obsługą konferencji, seminariów i szkoleń dla Beneficjentów;
- xxii. tworzeniem, wyposażeniem i utrzymaniem punktów informacyjnych;
- xxiii. przygotowaniem i upowszechnieniem materiałów i gadżetów promocyjnych;
- xxiv. organizacją i obsługą akcji i imprez promocyjnych;
- xxv. zakupem sprzętu wspierającego organizację akcji i imprez promocyjnych;
- xxvi. wsparciem procesu wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami uczestniczącymi przy wdrażaniu Programu oraz jego Beneficjentami;
- xxvii. opracowaniem i publikacją materiałów na temat realizacji Programu oraz najlepszych praktyk;
- xxviii. zakupem usług zewnętrznych niezbędnych do realizacji zadań w zakresie Planu Komunikacji oraz działań informacyjnych i promocyjnych Programu;

- xxix. organizacją konferencji mających na celu upowszechnienie wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej;
- xxx. obsługą i organizacją spotkań, związanych z przygotowaniem do kolejnego okresu programowania;
- xxxi. organizacją i obsługą konferencji informacyjnych i konsultacyjnych dokumentów związanych z przygotowaniem kolejnego okresu programowania, w tym publikacją materiałów informacyjnych i promocyjnych oraz

pozostałymi kategoriami, jeżeli wynikają bezpośrednio ze specyfiki danego projektu i zostały wskazane w umowie o dofinansowanie projektu oraz spełniają warunki kwalifikowalności określone w niniejszych *Wytycznych* oraz *Wytycznych* w zakresie korzystania z pomocy technicznej.

9. Rozdział 9 – Wydatki niekwalifikowalne

9.1 Podrozdział 1 – Wydatki niekwalifikowalne na mocy rozporządzeń WE

- 1) W odniesieniu do PO RPW, zgodnie z postanowieniami art. 7 rozporządzenia nr 1080/2006, wydatkami niekwalifikowalnymi są:
 - a) odsetki od zadłużenia;
 - b) zakup gruntów za kwotę przekraczającą 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych w ramach danej operacji;
 - c) podlegający zwrotowi podatek od towarów i usług (VAT).
- 2) W ramach EFRR, ograniczeniom podlegają również wydatki na mieszkalnictwo, co nie jest szczegółowo opisane w Wytycznych, mając na uwadze, iż PO RPW nie przewiduje realizacji projektów w tym zakresie. Wydatki związane z mieszkalnictwem nie są wydatkami kwalifikowalnymi w ramach PO RPW.

9.2 Podrozdział 2 – Wydatki niekwalifikowalne w ramach PO RPW

- 1) Wydatki operacyjne projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach PO RPW stanowią **wydatki niekwalifikowalne**. Przykładowo do wydatków operacyjnych, które nie mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne zalicza się wydatki poniesione na pensje dla pracowników zatrudnionych w eksploatacyjnej fazie inwestycji, wydatki na produkty podlegające szybkiemu zużyciu, wydatki na części zamienne, energię i inne media oraz środki chemiczne do wykorzystania podczas fazy eksploatacyjnej inwestycji.
- 2) Wydatki związane z usługami doradczymi, które stanowią element stałej lub okresowej działalności Beneficjenta lub są związane z bieżącymi wydatkami operacyjnymi Beneficjenta nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w ramach PO RPW;
- 3) Wydatki związane z obsługą prawną, z zastrzeżeniem pkt 7.9.3 niniejszych *Wytycznych*, grzywny, kary finansowe, wydatki związane ze sprawami sądowymi oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd, chyba że wydatki związane są z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych (po akceptacji IZ PO RPW);
- 4) Odsetki od długów, opłaty za usługi finansowe (inne niż wymienione w pkt 7.9.1 *Wytycznych*), koszty wymiany walut, ujemne różnice kursowe i inne czysto finansowe wydatki;
- 5) W działaniu 1.3 i 3.2 - wydatki skierowane są na rzecz obiektów hotelowych i gastronomicznych, w tym na zakup wyposażenia gastronomicznego (z wyłączeniem

wydatków na przygotowanie pomieszczeń służących działalności gastronomicznej będących uzupełniającą i integralną częścią obiektu wraz z doprowadzeniem mediów, bez wyposażenia tych pomieszczeń);

- 6) W działaniu 1.1 - wydatki skierowane na rzecz obiektów hotelowych i gastronomicznych, za wyjątkiem obiektów stanowiących integralną część realizowanych przedsięwzięć o innym niż hotelowe i gastronomiczne przeznaczeniu, zgodnym z zasadniczym celem działania, przy czym wydatki te nie mogą przekroczyć 20 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. W ramach działania nie będą kwalifikowalne również wydatki, które skierowane są na rzecz wyposażenia części hotelowych i gastronomicznych realizowanych obiektów. Powyższe wyłączenie nie dotyczy akademików i niezbędnego ich wyposażenia.
- 7) Zakup środków transportu (z wyłączeniem działania 3.1);
- 8) Przyłącza, chyba że będą stanowiły własność Beneficjenta;
- 9) Inne, nie spełniające wymogów określonych w dokumentach wskazanych w pkt 1.1 niniejszych *Wytycznych*.

Załącznik WZÓR OŚWIADCZENIA O KWALIFIKOWALNOŚCI VAT

Załącznik nr..... do umowy nr.....z dniao dofinansowanie projektu.....(nazwa projektu).

Nazwa i adres beneficjenta

(miejsce i data)

OŚWIADCZENIE O KWALIFIKOWALNOŚCI VAT

W związku z ubieganiem się.....(*nazwa beneficjenta oraz jego status prawny*)..... o przyznanie dofinansowania ze środków publicznych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 na realizację projektu.....(*nazwa projektu*),.....(*nazwa beneficjenta*) oświadczam, iż realizując powyższy projekt nie mogę odzyskać w żaden sposób poniesionego kosztu podatku VAT, którego wysokość została określona we Wniosku o dofinansowanie.

Jednocześnie.....(*nazwa beneficjenta*)..... zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej w ramach projektu.....(*nazwa projektu*)..... części poniesionego VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku* przez(*nazwa beneficjenta*)..... .

.....

(podpis i pieczęć)

* Por. z art. 91 ust. 7 Ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004r.